STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 39612
9 november 2026

Ontwerp-wijzigingsbesluit van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU 2010, L 20);

Gelet op de artikelen 3, tweede lid, en 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op het Uitvoeringsbesluit (EU) 2025/244 van de Commissie van 7 februari 2025 tot vaststelling van een achttiende bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2025, L 244);

Gelet op artikelen 2.44, eerste lid, en 16.25a, eerste lid, van de Omgevingswet;

Besluit:

Artikel I

Het besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 4 juli 2013, nr. PDN 2013-136, houdende de aanwijzing van het Habitatrichtlijngebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux, het Vogelrichtlijngebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux, waarvan een nieuwe tekst op 23 januari 2026 is vastgesteld (Stcrt. 2026, 2565), wordt gewijzigd zoals weergegeven in de bijlage "Bijlage bijbehorende bij artikel I van de wijziging van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux".

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
Jaimi van Essen
Plaats: 's-Gravenhage
Datum: 30 augustus 2026

Dit ontwerp-wijzigingsbesluit wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd. De exacte periode en locatie worden vermeld in de kennisgeving die wordt gepubliceerd in de Staatscourant en in de advertentie die wordt gepubliceerd in gedrukte media en op internet. Het ontwerp-wijzigingsbesluit wordt in zijn geheel gepubliceerd in de Staatscourant en is daarna ook te raadplegen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet via de website www.omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/.

Eenieder kan binnen zes weken tijdens de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit een zienswijze naar voren brengen bij het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur per mail en schriftelijk, zoals aangegeven in de kennisgeving.

Degenen die een zienswijze binnen de gestelde termijn naar voren hebben gebracht, kunnen gedurende zes weken ná de bekendmaking beroep instellen tegen het definitieve besluit. Degenen die geen zienswijzen naar voren hebben gebracht, kunnen ten aanzien van alle punten van het besluit beroep instellen als ze belanghebbende zijn; als ze geen belanghebbende zijn, kunnen ze alleen beroep instellen ten aanzien van punten die inhoudelijk verschillen van het ontwerpbesluit

Meer informatie over Natura 2000 en gerelateerde onderwerpen vindt u op de website https://www.rijksoverheid.nl/natura2000. Voor vragen over Natura 2000 kunt u op werkdagen van 8.30 uur tot 16.30 uur contact opnemen met het klantcontactcentrum van RVO, telefoon 088 - 042 42 42 (lokaal tarief).

Dit document bevat verschilmarkering t.o.v. eerdere regelingtekst.

Tekst en afbeeldingen die worden toegevoegd zijn onderstreept en groen gemarkeerd, of van een groen kader voorzien.

Tekst en afbeeldingen die worden verwijderd zijn doorgestreept en rood gemarkeerd, of van een rood kader voorzien.

Dit document is een ontwerpbesluit.

Bijlage behorende bij artikel I van de wijziging van het Aanwijzingsbesluit van Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

A

Artikel 1 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 1 Aanwijzing Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux - Habitatrichtlijngebied

1. Als speciale beschermingszone als bedoeld in artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen, overeenkomstig de in de bijlage Gebiedsbegrenzingen bij dit besluit aangegeven geometrische begrenzing, het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux.

2. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje (*)):

H2310	Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*
H2330	Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen
H3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
H3140	Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara spp.* vegetaties
H3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren
H3260	Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*
H4010	Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
H4030	Droge Europese heide
H6510	Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
H7110	*Actief hoogveen
H7140	Overgangs- en trilveen
H7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
H7210	*Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae*
H9190	Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur*
H91D0	*Veenbossen
H91E0	*Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)

3. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG:

H1042	Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*)
H1096	Beekprik (*Lampetra planeri*)
~~H1134~~	~~Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)~~
~~H1149~~	~~Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)~~

H1166	Kamsalamander (*Triturus cristatus*)
H1831	Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*)
H5539	Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)
H6963	Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)

B

Artikel 2 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 2 Aanwijzing Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux - Vogelrichtlijngebied

1. Als speciale beschermingszone als bedoeld in artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU L 20)[1] wordt aangewezen, overeenkomstig de in de bijlage Gebiedsbegrenzingen bij dit besluit aangegeven geometrische begrenzing, het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux.

2. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A021	Roerdomp (*Botaurus stellaris*)
A022	Woudaap (*Ixobrychus minutus*)
A224	Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*)
A246	Boomleeuwerik (*Lullula arborea*)

3. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoort, welke wordt beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A276	Roodborsttapuit (*Saxicola torquata*)

C

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

1. INLEIDING

Het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (hierna Habitatrichtlijn) en als speciale beschermingszone in het kader van Richtlijn 2009/147/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (hierna Vogelrichtlijn). Tezamen vormen deze speciale beschermingszones het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux. Het besluit bevat de begrenzing en de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

Artikel 1 van het besluit regelt de aanwijzing van het gebied onder de Habitatrichtlijn en refereert voor de begrenzing van dit gebied naar de bijlage Gebiedsbegrenzingen. Daarnaast worden de

[1] Dit betreft een geconsolideerde versie van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979, inclusief wijzigingen die sindsdien op de richtlijn van toepassing zijn. Met uitzondering van de bijlagen en verwijzingen is de tekst van de richtlijn inhoudelijk niet gewijzigd.

habitattypen en Habitatrichtlijnsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

Artikel 2 van het besluit regelt de aanwijzing van het gebied onder de Vogelrichtlijn en refereert voor de begrenzing van dit gebied naar de bijlage Gebiedsbegrenzingen. Daarnaast worden de vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

Artikel 3 van het besluit introduceert de nota van toelichting en benadrukt dat het besluit niet te lezen is zonder de nota van toelichting. Daarnaast wordt in dit deel van het besluit het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide ~~en~~& de Plateaux gevormd uit het Habitatrichtlijngebied en het Vogelrichtlijngebied.

Artikel 4 van het besluit regelt de uitgezonderde delen van de in artikel 1 en artikel 2 aangewezen gebieden.

Artikel 5 en artikel 6 van het besluit bepalen dat er voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen verwezenlijkt dienen te worden. De doelstelling van artikel 5 heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde soorten en habitattypen. De soorten en habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanmelding van de habitatrichtlijngebieden in 2003. De doelstelling van artikel 6 heeft betrekking op de in artikel 2 opgesomde vogelsoorten. De vogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting worden de aanwijzingen onder de Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld of die zijn doorgevoerd nadat het gebied als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende begrenzing toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent.

In hoofdstuk 5 worden de algemene instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd en worden de specifieke instandhoudingsdoelstellingen, genoemd in artikel 5 en 6, nader toegelicht. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen.

Bij de nota van toelichting is een bijlage A gevoegd met illustraties van grenswijzigingen indien van toepassing; die illustraties laten zien welke terreindelen na de eerste aanwijzing zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Anders dan de andere bijlage bij de toelichting maakt bijlage A geen integraal onderdeel uit van dit besluit, aangezien er sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet enkel nog rechten worden verleend aan de geometrische begrenzing.

Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en van de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen.

Er is een appendix toegevoegd aan dit besluit waarin een toelichting wordt gegeven op de selectie- en begrenzingscriteria die bij de aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux gebruikt zijn. Deze paragrafen komen uit de nota van toelichting van het Vogelrichtlijnbesluit.

D

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Artikel 1 van dit besluit voorziet in de aanwijzing van het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als “Habita-

trichtlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Groote Heide - De Plateaux" en onder nummer NL9801036 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio[2]. Het gebied is aangewezen voor vier prioritaire habitattypen in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn.

Artikel 2 van dit besluit voorziet in de aanwijzing van het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied"). Het gebied is op 24 maart 2000 (N/2000/340) aangewezen en op 15 juli 2002 (TRC-JZ/2002/5727) gewijzigd.~~:~~ Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL3009014.

Sinds het Natura 2000-aanwijzingsbesluit van 4 juli 2013 zijn de speciale beschermingszones samengevoegd tot één Natura 2000-gebied: Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (landelijk gebiedsnummer 136).

Met betrekking tot het Vogelrichtlijngebied kan er ~~in dit besluit~~met het Natura 2000-aanwijzingsbesluit naast mogelijke grenswijzigingen ook een wijziging ~~plaatsvinden~~hebben plaatsgevonden bij de vogelsoorten, waarvoor dit gebied destijds is aangewezen. Deze eventuele wijzigingen worden toegelicht in bijlage B.~~ In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied wordt geacht te zijn aangewezen.~~

Na het Natura 2000-aanwijzingsbesluit hebben er wijzigingen plaatsgevonden bij de soorten en habitattypen met de wijzigingsbesluiten van 28 mei 2015 (PDN/2014-004) en 22 november 2022 (DGNV-N2000/2022-000; Stcrt 2022, 29279). Deze wijzigingen worden eveneens toegelicht in bijlage B.

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en leefgebieden van Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (artikel 5, artikel 6 en hoofdstuk 5) en de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)[3]. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)[4].

Het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux ligt in de provincie Noord-Brabant en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Bergeijk, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, ~~Geldrop-Mierlo,~~ Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

E

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux behoort tot het Natura 2000-landschap "Hogere zandgronden".

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna[5].

---

2 Beschikking van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (2004/813/EG). PB EU 2004, L 387/1. Laatstelijk vervangen door Uitvoeringsbesluit van de Commissie 2013/26/EU van 16 november 2012 tot vaststelling van een zesde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2013, L 24/ 379).

3 Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

4 Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

5 Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 16 en 25.

De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten (paragraaf 4.4) waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden. Dit is inclusief terreindelen die van mindere kwaliteit zijn. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen[6].

~~Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna[6].~~

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen van de betrokken vogelsoorten.

Het Leenderbos en Groote Heide is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van bos en heide ~~die~~. Later is dit gebied uitgebreid met moeras. Deze vormen als geheel het leefgebied ~~vormen~~ van een aantal in artikel 4 van de Vogelrichtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een gebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeert als broedgebied in de trekzone van een andere trekvogelsoort (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en voortplanten van bedoelde vogelsoorten[7].

F

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

3.3 Geometrische begrenzing en oppervlakte

De geometrische begrenzing van het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is weergegeven in de bij dit besluit behorende bijlage Gebiedsbegrenzingen. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Het gebied bestaat uit een oostelijk en een westelijk gedeelte. Het oostelijke deel bestaat uit het bos- en heidecomplex Groote Heide-Leenderbos dat gelegen is tussen rijksweg A67 in het noorden en de grens met België in het zuiden. Dit bestaat uit de deelgebieden Groote Heide (in de gemeenten Heeze-Leende en Waalre), Valkenhorst, Leenderbos en Groote Heide (ten westen van Soerendonk), Gastelsche Heide en Putberg. Ook de beekloop van de Tongelreep (vanaf de grens met België tot de bebouwde kom van Aalst) maakt deel uit van het gebied. Het westelijke deel omvat het bos- en heidecomplex De Malpie, Malpiebeemden en De Plateaux dat gelegen is tussen De Venbergse molen in het noorden en de grens met België in het zuiden. Het omvat tevens de beeklopen (inclusief enkele oevergebieden) van de Dommel van Malpie en de samenloop met de Run (bij Waalre), Elzenloop en Keersop vanaf de Belgische grens tot aan de Dommel (ten noorden van Dommelen) en de Run vanaf de Schaikse Dijk bij Eersel tot de samenloop met de Dommel. Het Habitatrichtlijngebied valt in zijn geheel samen met de hiervoor omschreven begrenzing van het Natura 2000-gebied. Het Vogelrichtlijngebied omvat alleen het deel van het complex Leenderbos-Groote Heide grofweg tussen de ~~Eikenlaan,~~ rijksweg A2, de Tongelreep en de Belgische grens ~~(exclusief de Tongelreep en Putberg~~).

Het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & de Plateaux omvat ook enkele apart begrensde beeklopen, te weten:

- De Run tussen de Schaiksedijk ten Oosten van Schadewijk en de uitstroming in de Dommel (ter hoogte van de Kempense Plassen ten zuidwesten van knooppunt de Hogt (A67)).
- De Dommel, waar van delen ook breder begrensd, tussen de grens met België tot samenkomst met de Run ter hoogte van de Kempense Plassen (ten zuidwesten van knooppunt de Hogt (A67)).

---

[6] De begrenzingsmethodiek is verder uitgewerkt in het Gebiedendocument (2004).

[6] ~~Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 16 en 25.~~

[7] De wijze van begrenzing van Vogelrichtlijngebieden is toegelicht in de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000), bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing.

- De Keersop en Elsenloop (bovenstrooms heet de Keersop hier Elsenloop) tussen de grens met België en de uitstroming in de Dommel.
- De Tongelreep, waarvan delen ook breder begrensd, tussen de grens met België en de Koningin Wilhelminalaan te Ekenrooi (is de zuidelijke grens van de bebouwde kom van Aalst).

Deze beeklopen zijn in dit besluit grotendeels begrensd op grond van kadastrale eigendom van Waterschap De Dommel. Ten behoeve van de beoogde "uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit" van het habitattype beken en rivieren met waterplanten, waterranonkels (H3260A) zullen de beken mogelijk een meer natuurlijk karakter krijgen waardoor de beeklopen weer (grotendeels) kunnen meanderen. Bij meandering zal de ligging van de aangepaste beekloop grotendeels buiten de thans aangewezen begrenzing komen te liggen. Na uitvoering van de betreffende beekherstel-projecten zal middels een wijzigingsbesluit de begrenzing van dit Natura 2000-gebied worden aangepast aan de nieuw ontstane situatie. De nieuw ontstane situatie bestaat dan uit de nieuwe beekloop al dan niet inclusief aangelegde kwelpoelen en/of (afgesloten) zijarmen ten behoeve van drijvende waterweegbree (H1831) en een strook met ten behoeve van meandering aangekochte gronden.

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 4.390 ha, waarvan ongeveer ~~1.870~~1.840 ha uitsluitend als Habitatrichtlijngebied is aangewezen. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten, omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met ~~in~~tekstueel uitgesloten delen binnen de geometrische begrenzing~~, tekstueel uitgesloten delen~~ (zie artikel 4 en hierna).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verharding en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in deze paragraaf wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied) zoals die omschreven zijn in artikel 4. Daar waar de geometrische begrenzing en de exclaveringsformule niet overeenstemmen, is de exclaveringsformule doorslaggevend.

Voor de toepassing van de begrenzing en de exclaveringsformule van artikel 4 gelden er peildata:
- 24 maart 2000 en 15 juli 2002 voor de gebiedsdelen die zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied;
- 7 december 2004 voor de gebiedsdelen die geplaatst zijn op de eerste lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio[8];
- 4 juli 2013 voor de gebiedsdelen die met het Natura-2000 aanwijzingsbesluit zijn toegevoegd aan het eerder aangewezen Vogelrichtlijngebied en aangemelde Habitatrichtlijngebied.

De begrenzingen van het Vogelrichtlijngebied en het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) zijn op enkele technische punten verbeterd (2013):
- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen; reeds tekstueel geëxclaveerd) waar geen Natura 2000-waarden voorkomen, is waar mogelijk op grond van kadastrale of topografische lijnen buiten de begrenzing gebracht.
- Rijbanen, bermen, parkeerplaatsen en/ of op- en afritten van de rijkswegen A2 en A67, die over een afstand van ruim 7 km door en langs het gebied lopen, zijn buiten de begrenzing van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden gebracht. Op grond van de algemene exclaveringsformule waren ze reeds tekstueel uitgezonderd als onderdeel van het Vogel- en Habitatrichtlijngebied.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- Overlap van 5 meter of minder met kadastrale percelen die grotendeels buiten het gebied zijn gelegen, is gelet op de kadastrale inschrijving[9], waar mogelijk beperkt. Dit betekent dat aldaar de kadastrale lijn is aangehouden. Deze werkwijze is alleen gevolgd op plekken waar geen Natura 2000-waarden aanwezig zijn.
- Onlogische verschillen (< 25 ha) tussen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn opgeheven door de meest ruime grens aan te houden (Bijlage A1).

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea's toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast (2013):

[8] Beschikking van de Commissie 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (Pb 29-12-2004, L 387/1).

[9] Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) is dit besluit, wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking ingeschreven.

- De begrenzing van de beek de Keersop/Elsenloop is met 3 km verlengd tot aan de Belgische grens, vanwege het voorkomen van de beekprik (H1096) in het grensgebied, plaatselijk aangevuld met aangrenzende bestaande natuur in eigendom van natuurbeherende organisaties (totaal circa 10 ha).
- Ten noordwesten van De Malpie is de grens langs bospaden en een beekje gelegd, zodat een logischere begrenzing wordt bewerkstelligd. Hierdoor is circa 7,5 ha toegevoegd aan het gebied en is circa 4 ha verwijderd.
- Ten noorden van Schaft zijn langs de Maastrichterweg percelen cultuurgrond aan de buitenrand uit de begrenzing gehaald, omdat hier geen habitatwaarden aanwezig zijn (circa 5,5 ha).
- Nabij Achterste Brug is de begrenzing rechtgetrokken en gelijkgetrokken met eigendomgrens Natuurmonumenten (per saldo uitbreiding van 3,6 ha).In de noordoostpunt van het deelgebied Leenderbos is de begrenzing logischer gemaakt en gelijkgetrokken met het eigendom van het Brabants Landschap, waardoor circa 3,8 ha uit de begrenzing gehaald is.
- Uitbreiding met de Tongelreep tussen Achelse Kluis en Aalst, vanwege het voorkomen van beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (H3260A) met onder andere vlottende waterranonkel. Bestaande en verworven nieuwe natuur (167 ha, merendeels eigendom Brabants Landschap en Staatsbosbeheer) langs de beekloop (met name stroomafwaarts vanaf Valkenswaard) zijn opgenomen om, waar mogelijk, een optimale bescherming van de beekloop te kunnen realiseren. Na voltooiing van in uitvoering en voorbereiding zijnde projecten wordt deze beek weldra één van de meest kansrijke beken in deze regio (ten behoeve van de beekprik die bovenstrooms in België voorkomt, en drijvende waterweegbree). Het stroomgebied van de Tongelreep kent een zeer gunstige opbouw: relatief goed basisdebiet, weinig intensieve landbouw en gering aandeel verhard oppervlak, grotendeels gelegen in en nabij beschermde natuurgebieden en de infiltratiegebieden liggen vrijwel geheel in bos- en natuurgebieden.
- Het Habitatrichtlijngebied langs de Strijper Aa is verkleind (16 ha) omdat hier geen habitatwaarden voorkomen.
- Rond de Putberg is de begrenzing rechtgetrokken en gelijkgetrokken met de eigendomsgrens van Staatsbosbeheer (per saldo uitbreiding van 3 ha).

Ten opzichte van het ontwerpbesluit is de begrenzing van het Habitatrichtlijngebied verder als volgt aangepast (2013):

- Uitbreiding van het Habitatrichtlijngebied met een perceel (bestaande natuur) met vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) en vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (H91E0C) bij Kromhurken langs de Keersop (11 ha).
- Uitbreiding van het Habitatrichtlijngebied met een bosstrook vochtige alluviale bossen (H91E0C) langs de Keersop ten westen van Dommelen (9,5 ha; bestaande natuur).
- Uitbreiding van het Habitatrichtlijngebied langs de westoever van de Dommel ter hoogte van de monding van de Keersop (13 ha; bestaande natuur) wegens aanwezigheid en ontwikkeling van het habitattype vochtige alluviale bossen (H91E0C).
- Uitbreiding van het Habitatrichtlijngebied bij De Malpie met enkele percelen in het beekdal (5,7 ha) langs de Maastrichterweg ten behoeve van de instandhouding van aangrenzende zwakgebufferde vennen (H3130).
- Verwijderen uit Habitatrichtlijngebied van enkele percelen nieuwe natuur langs de Tongelreep ter hoogte van Achtereind (Aalst) (15 ha; toegevoegd in het ontwerpbesluit). Op deze graslanden zijn geen actuele waarden aanwezig.
- Uitbreiding van het Habitatrichtlijngebied bij Landgoed Valkenhorst met de visvijvers ten westen van de Tongelreep (30 ha, eigendom Brabants Landschap). Deze vijvers hebben vergelijkbare waarden als de aangrenzende, reeds opgenomen visvijvers. Hier komt de bittervoorn (~~H1134~~H5339) voor en het biedt kansen voor uitbreiding van de oppervlakte van zwakgebufferde vennen (H3130) en vochtige alluviale bossen (H91E0C).
- Verwijdering twee landbouwpercelen (geen status in gebiedsplan) uit het Habitatrichtlijngebied ter hoogte van Heezerenbosch (9,2 ha). Verwijdering uit het Habitatrichtlijngebied van een aspergeakker (2,7 ha) in de zuidwesthoek van deelgebied De Putberg (toegevoegd in het ontwerpbesluit). Hier zijn geen waarden aanwezig.

De begrenzingen van het Vogelrichtlijngebied is als volgt aangepast (2026; bijlage A2):

- Uitbreiding van het Vogelrichtlijngebied ten (noord)westen van het Leenderbos en landgoed Valkenhorst (31,5 ha). Binnen deze locatie bevinden zich, naast een heideterrein met het Greveschutven, de moerassen rond de visvijvers die leefgebied zijn voor de roerdomp en de woudaap. Deze soorten zijn in 2026 toegevoegd aan het aanwijzingsbesluit. Door de uitbreiding komt de begrenzing op deze locatie overeen met die van het Habitatrichtlijngebied.

G

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

4.1 Inleiding

In artikel 1 en 2 is een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis als Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied ontleent. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied wordt in paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en soorten waarvoor het gebied is aangewezen[10]. Paragraaf 4.2.3 vermeldt de vogelsoorten waarvoor het gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen. Op alle vermelde habitattypen en (vogel)soorten is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie artikel 5, artikel 6 en hoofdstuk 5).

Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn en wordt onderbouwd waarom het gebied als Habitatrichtlijngebied is geselecteerd. Van elk habitattype en van elke soort waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, wordt in bijlage B.3 in tekst en/of tabelvorm de betekenis (relatieve bijdrage) van het gebied afgezet tegen de betekenis van de andere Habitatrichtlijngebieden die aan de selectiecriteria voldoen. Ten slotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing.

H

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I[11])

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze nota van toelichting.

H2310	Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*
	Verkorte naam Stuifzandheiden met struikhei
H2330	Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen
	Verkorte naam Zandverstuivingen
H3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
	Verkorte naam Zwakgebufferde vennen
H3140	Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara spp.* ~~Vegetaties~~vegetaties
	Verkorte naam Kranswierwateren
H3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren

[10] Prioritaire habitattypen en ~~habitatsoorten~~Habitatrichtlijnsoorten zijn in bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.

[11] Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, PbEG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PbEG L 80, 21.3.2007, p. 15).

	Verkorte naam Zure vennen
H3260	Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*
	Verkorte naam Beken en rivieren met waterplanten
betreft het subtype:	
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (*waterranonkels*)
H4010	Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
	Verkorte naam Vochtige heiden
betreft het subtype:	
H4010A	Vochtige heiden (*hogere zandgronden*)
H4030	Droge Europese heide
	Verkorte naam Droge heiden
H6510	Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*)
	Verkorte naam Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
betreft het subtype:	
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*glanshaver*)
H7110	*Actief hoogveen
	Verkorte naam Actieve hoogvenen
betreft het subtype:	
H7110B	*Actieve hoogvenen (*heideveentjes*)
H7140	Overgangs- en trilveen
	Verkorte naam Overgangs- en trilveen
betreft het subtype:	
H7140A	Overgangs- en trilveen (*trilvenen*)
H7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
	Verkorte naam Pioniervegetaties met snavelbiezen
H7210	*Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae*
	Verkorte naam Galigaanmoerassen
H9190	Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur*
	Verkorte naam Oude eikenbossen
H91D0	*Veenbossen

	Verkorte naam Hoogveenbossen
H91E0	*Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)
	Verkorte naam Vochtige alluviale bossen
betreft het subtype:	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*)

4.2.2 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II[12])

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze nota van toelichting.

H1042	Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*)
H1096	Beekprik (*Lampetra planeri*)
~~**H1134**~~	~~Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)~~
~~**H1149**~~	~~Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)~~
H1166	Kamsalamander (*Triturus cristatus*)
H1831	Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*)
H5339	Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)
H6963	Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)

4.2.3 Vogelrichtlijn: vogelsoorten (bijlage I en artikel 4.2)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn:

A021	Roerdomp (*Botaurus stellaris*)
A022	Woudaap (*Ixobrychus minutus*)
A224	Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*)
A246	Boomleeuwerik (*Lullula arborea*)

Verder is het gebied aangewezen voor de volgende andere geregeld voorkomende ~~trekvogels~~trekvogel waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen in hun trekzones (artikel 4.2):

A276	Roodborsttapuit (*Saxicola torquata*)

Wijzigingen ten opzichte van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.2 van deze nota van toelichting.

I

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

[12] Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, PbEG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PbEG L 80, 21.3.2007, p. 15).

4.3 Habitatrichtlijn: waarden waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van "drie belangrijkste gebieden" per subtype. Voor prioritaire habitattypen[13] geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden" en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van "vijf belangrijkste gebieden" per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd welke voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd[14]. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitattype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding[15]. In de onderstaande tabel zijn de habitattypen vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de habitattypen waarvoor het gebied op grond van de ~~huidige~~ gegevens en omstandigheden bij aanwijzing aan de selectiecriteria ~~zou voldoen~~voldeed (zie ook bijlage B.3).

Habitattype	X[a]	Y[b]	Landelijke oppervlakte [c]	Oppervlakte in Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux [d]	Oppervlakte in Yde gebied [e]	Selectie bij aanmelding
H2310	5	5	ca. 3.000	B2 (6-15%)	B1 (2-6%)	ja
H2330	5	5	ca. 1.500	B1 (2-6%)	B1 (2-6%)	nee
H3160	5	5	ca. 500	B1 (2-6%)	B1 (2-6%)	nee
H4030	5	5	ca. 15.000	B1 (2-6%)	B1 (2-6%)	nee
***H7210**	10	10	ca. 100	-	C (<2%)	ja
***H91D0**	10	10	ca. 1.000	-	B1 (2-6%)	ja

a. Aantal gebieden dat maximaal voor dit habitattype kan worden geselecteerd volgens het criterium: "behorend tot de X belangrijkste gebieden" voor het betreffende habitattype.
b. Aantal gebieden dat op grond van de huidige gegevens en omstandigheden zou voldoen aan het onder (a) genoemde selectiecriterium (Y < X indien er minder dan X gebieden zijn waarin het habitattype is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang).
c. Geschatte landelijke oppervlakte van het (subtype van het) habitattype in hectaren.
d. Oppervlakte in het onderhavige gebied, uitgedrukt als percentage van de landelijke oppervlakte. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
e. Oppervlakte van het habitattype in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied. (Niet ingevuld indien niet van belang voor de bepaling van de relatieve betekenis van het gebied, wanneer representativiteit in plaats van oppervlakte doorslaggevend was.)

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de "vijf belangrijkste gebieden" geselecteerd. Voor prioritaire soorten[16] geldt een aantal van "tien belangrijkste gebieden". Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd welke voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd[17]. De betekenis van het gebied is afge-

[13] Prioritaire habitattypen en ~~habitatsoorten~~Habitatrichtlijnsoorten zijn in bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.

[14] Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320) en ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

[15] De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003).

[16] Prioritaire habitattypen en ~~habitatsoorten~~Habitatrichtlijnsoorten zijn in bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.

[17] Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zeeprik (H1095), elft (H1102), zalm (H1106), bittervoorn (~~H1134~~H5339) en kleine modderkruiper (~~H1149~~H6963). Voor de platte schijfhoren (H4056) zijn geen gebieden geselecteerd omdat de soort bij de uitbreiding van de EU in 2004 is toegevoegd aan bijlage II.

meten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding[18]. In de onderstaande tabel zijn de ~~habitatsoorten~~Habitatrichtlijnsoorten vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de ~~habitatsoorten~~Habitatrichtlijnsoorten waarvoor het gebied op grond van de huidige gegevens en omstandigheden aan de selectiecriteria zou voldoen (zie ook bijlage B.3).

Code	Soort	X[a]	Y[b]	Landelijke populatie [c]	% in Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux [d]	% in Yde gebied [e]	Selectie bij aanmelding
H1096	Beekprik	5	5	ca. 136	B2 (6-15%)	B1 (2-6%)	ja
H1831	Drijvende waterweegbree	5	5	ca. 304	B1 (2-6%)	C (<2%)	ja

a. Aantal gebieden dat maximaal voor deze soort kan worden geselecteerd volgens het criterium: "behorend tot de X belangrijkste gebieden" voor de betreffende soort.
b. Aantal gebieden dat op grond van de huidige gegevens en omstandigheden zou voldoen aan het onder (a) genoemde selectiecriterium (Y < X indien er minder dan X gebieden zijn waarin de soort is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang).
c. Landelijke voortplantingspopulatie in exemplaren of aantal bezette kilometerhokken (km^2).
d. Populatiegrootte in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de landelijke populatie. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
e. Populatiegrootte in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied.

J

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

4.4 Voorkomen habitattypen en soorten in Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Droge heiden (H4030) en kleine zandverstuivingen (H2330) komen met name voor op de Groote Heide Noord en Groote Heide Zuid, in de Putberg en verspreid in het Leenderbos. Daar waar de droge heide gebonden is aan vaaggronden wordt het gerekend tot het habitattype stuifzandheiden met struikhei (H2310). Het zuidelijk gelegen De Plateaux en De Malpie herbergen een belangrijk deel van het habitattype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A), welke hier voorkomt in mozaïek met droge heiden (H4030). Verder is het type vochtige heiden (H4010A) verspreid over het gebied aanwezig rondom zure vennen (H3160). Pioniersvegetaties met snavelbiezen (H7150) komen voor in slenken en op plagplekken in de vochtige heiden (H4010A).

Vennen met begroeiingen van zwakgebufferde wateren (H3130) komen verspreid voor in het Natura 2000-gebied, onder andere bij De Malpie. Het mooiste voorbeeld is te vinden in het Klotven op De Plateaux, waar het samen met het habitattype galigaanmoerassen (H7210) voorkomt, en in mindere mate op de oever van Het Goor. Verder komen zwakgebufferde vennen voor op onder andere De Malpie en in het Grevenschutven. Het habitattype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (H3260A) komt over kleine trajecten voor in verschillende beken van het gebied, vooral in de Tongelreep. In de door Maaswater bevloeide hooilanden van De Plateaux (de vloeivelden van de Peltherheggen) komt een bijzondere vorm van vossenstaart- en glanshaverhooilanden, *glanshaver* (H6510A) voor. Actieve hoogvenen, *heideveentjes* (H7110B) komen onder andere voor in het Kleine Hasselsven en Ronde Vlaas. Hoogveenbossen (H91D0) en vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (H91E0C) komen over grote oppervlakten voor in het stroomgebied van de Strijper Aa (Soerendonkse Goor) en op De Malpie. Vochtige alluviale bossen (H91E0C) komen daarnaast nog voor in het dal van de Tongelreep, langs de Keersop bij Kromhurken, langs de Keersop ter hoogte van Dommelen en op de westoever van de Dommel.

[18] De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003).

Er is een kleine populatie van de gevlekte witsnuitlibel (H1042) aanwezig op het Greveschutven. De beekprik (H1096) komt voor in het gehele traject van de Keersop/Elsenloop en de Dommel, vanaf de Belgische grens tot aan de A67. De kamsalamander (H1166) komt met name voor op De Plateaux ten zuiden van Borkel en is daarnaast ook waargenomen op de Groote Heide, ten westen van Heezerenbosch. Drijvende waterweegbree (H1831) komt hoofdzakelijk voor in de Run en is daarnaast onder meer waargenomen in de Dommel en in het zuidoosten van het deelgebied Leenderbos (Het Goor). De bittervoorn (~~H1134~~H5339) komt voor in de voormalige visvijvers ten oosten en noordoosten van Valkenswaard.

K

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat […] of van een soort […] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

Niet alle instandhoudingsdoelstellingen zijn in dit aanwijzingsbesluit ~~gekwantificeerd~~geconcreticeerd (daarvoor moet een habitatkaart of beheerplan worden geraadpleegd). In die gevallen is het voor het bepalen van wat in de instandhoudingsdoelstellingen onder “behoud' dan wel “uitbreiding” of “verbetering” moet worden verstaan belangrijk te weten wat de referentiesituatie (of “nulsituatie”) is waarmee deze termen moeten worden vergeleken. Dat is eveneens van belang voor het handhaven van het verslechteringsverbod. De situatie ten tijde van het publiceren van een Natura 2000-aanwijzingsbesluit is bepalend voor wat onder “behoud” moet worden verstaan en vanaf welk niveau “uitbreiding” en “verbetering” nagestreefd moet worden. De instandhoudingsdoelstellingen die niet geconcretiseerd zijn moeten dus zó begrepen worden, dat het behoudsniveau van de habitattypen en soorten betrekking heeft op oppervlakte en kwaliteit, respectievelijk omvang en kwaliteit leefgebied en omvang populatie, zoals aanwezig op de datum van aanwijzen als Natura 2000-gebied. Dit is tevens het niveau van waaraf “uitbreiding” en “verbetering” nagestreefd moet worden.

Voor een habitattype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitattype altijd in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de oppervlakte en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit wordt gegeven.

Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied[19]. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort, waarvan het populatiedoel niet is geconcretiseerd met een getal, is altijd in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang van het leefgebied en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit van het leefgebied voor “behoud” of “uitbreiding” van de populatie. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een vogelrichtlijnsoort waarbij het populatiedoel is geconcretiseerd met een getal is het doel in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang van het leefgebied en van

[19] Bij niet-broedvogels wordt daarbij (voor zover bekend) onderscheid gemaakt tussen het leefgebied voor een foeragerende populatie en voor een slapende populatie, omdat de aantallen van die populaties verschillend zijn en omdat het leefgebied voor foerageren en slapen verschillend kan zijn.

"behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een geconcretiseerde populatieomvang[20]. In deze formulering wordt er met de woorden "voor" of "met een draagkracht voor" een koppeling aangebracht tussen de doelcomponent leefgebied en de doelcomponent populatie. Dat heeft zijn oorzaak in het feit dat maatregelen in de regel aangrijpen op het leefgebied van de soort en niet op de soort zelf (het directe effect op het leefgebied werkt via het leefgebied indirect door op de soort). Dat laat echter onverlet dat ook de populatieomvang tot de instandhoudingsdoelstelling behoort en niet slechts van ondergeschikt of indicatief belang is.[21]

~~Voor zover van toepassing is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Bij broedvogelsoorten met een regionale doelstelling is in de toelichting aangegeven wat in een bepaalde periode de minimale en maximale bijdrage van het betreffende gebied aan het regionale doelniveau is geweest.~~

Bij het stellen van prioriteiten kan het noodzakelijk zijn om een afname toe te staan van omvang en/of kwaliteit van de ene waarde ten gunste van de instandhoudingsdoelstelling van een andere waarde. Bij de waarde die (indien noodzakelijk) mag afnemen, wordt dan in de instandhoudingsdoelstelling expliciet een 'ten gunste van'-formulering opgenomen. In het Beleidskader Doelwijziging Natura 2000[22] staan in paragraaf 4.4 de voorwaarden genoemd waaronder deze formulering kan worden toegepast. Om in de praktijk daadwerkelijk gebruik van deze mogelijkheid te kunnen maken, moet aan die voorwaarden worden voldaan; een verwijzing naar het aanwijzingsbesluit is daarvoor dus niet voldoende.

In bijlage B.4 van deze nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per habitattype en per (vogel)soort.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen[23] kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

L

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt het volgende opschrift op de aangegeven wijze gewijzigd:

5.2 Algemene ~~doelen~~instandhoudingsdoelstellingen

M

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

[20] Voor het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen voor vogels is de volgende afrondingssystematiek gebruikt: 1-20 = niet afronden, 21-100 = afronden op vijftallen, 100-1.000 = afronden op tientallen, >1.000 = afronden op honderdtallen.

[21] Uit jurisprudentie blijkt dat hierover misverstanden zijn gerezen. Aanleiding hiervoor was kennelijk de toelichting op pagina 63 van het Natura 2000 doelendocument (Ministerie van LNV, 2006), over de betekenis van de aantallen die voor vogels worden genoemd. Die toelichting wekte kennelijk (ten onrechte) de indruk dat de populatieomvang niet tot de instandhoudingsdoelstelling behoort.

[22] Ministerie van LVVN (2025): Beleidskader Doelwijziging Natura 2000. Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, Den Haag).

[23] Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting.

5.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1042	**Gevlekte witsnuitlibel**
Doel	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie.
Toelichting	De gevlekte witsnuitlibel heeft landelijk een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. In dit gebied is een kleine, maar vermoedelijk stabiele, populatie aanwezig op het Grevenschutven.

H1096	**Beekprik**
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	De geïsoleerde populatie in dit gebied is van groot belang vanwege de beperkte verspreiding van de soort in ons land. Het betreft de enige populatie in Noord-Brabant. Voor de uitvoering van beekherstelprojecten is tijdelijke achteruitgang van de soort toegestaan binnen de huidige begrenzing van het Natura 2000-gebied tot het moment dat de begrenzing is aangepast aan de nieuw ontstane situatie middels een wijzigingsbesluit. Binnen de nieuwe begrenzing dient dan geen achteruitgang meer te zijn van de soort ten opzichte van de situatie ten tijde van vaststelling van het huidige aanwijzingsbesluit.

~~**H1134**~~	~~**Bittervoorn**~~
~~Doel~~	~~Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.~~
~~Toelichting~~	~~De bittervoorn is bekend van de voormalige visvijvers van de OVB bij Valkenswaard, deze liggen deels binnen de begrenzing van het gebied.~~

~~**H1149**~~	~~**Kleine modderkruiper**~~
~~Doel~~	~~Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.~~
~~Toelichting~~	~~De kleine modderkruiper komt verspreid in het gebied voor: in de Run, de Keersop, de Dommel en de Tongelreep. De vangsten suggereren dat het een vrij grote populatie betreft.~~

H1166	**Kamsalamander**
Doel	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	Binnen het gebied en in de directe omgeving komen enkele geïsoleerde populaties van de kamsalamander voor. De grootste populatie bevindt zich langs de rand van De Plateaux. In het Leenderbos nabij Heezerenbosch is de soort in en vlak buiten het gebied vastgesteld. Aangezien de kamsalamander in Noord-Brabant sterk achteruit is gegaan, verdienen deze restpopulaties extra aandacht. De kwaliteit van het leefgebied is daarbij een belangrijk punt.

H1831	**Drijvende waterweegbree**
Doel	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop voor uitbreiding populatie.
Toelichting	De drijvende waterweegbree komt met name voor in de Run, maar is daarnaast ook op verschillende andere locaties aangetroffen. De kwaliteit van de Run en andere beken kan verbeterd worden. Voor de uitvoering van beekherstelprojecten is tijdelijke achteruitgang van de soort toegestaan binnen de huidige begrenzing van het Natura 2000-gebied tot het moment dat de begrenzing is aangepast aan de nieuw ontstane situatie middels een wijzigingsbesluit. Binnen de nieuwe begrenzing dient dan geen achteruitgang meer te zijn van de soort ten opzichte van de situatie ten tijde van vaststelling van het huidige aanwijzingsbesluit.

H5339	**Bittervoorn**
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	De bittervoorn is bekend van de voormalige visvijvers van de OVB bij Valkenswaard, deze liggen deels binnen de begrenzing van het gebied.

H6963	Kleine modderkruiper
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	De kleine modderkruiper komt verspreid in het gebied voor: in de Run, de Keersop, de Dommel en de Tongelreep. De vangsten suggereren dat het een vrij grote populatie betreft.

N

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

5.5 Vogelrichtlijn: broedvogels

~~A224~~	~~Nachtzwaluw~~
~~Doel~~	~~Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.~~
~~Toelichting~~	~~Van oudsher is de nachtzwaluw een broedvogel van de heidevelden. De vanaf halverwege de jaren tachtig verzamelde inventarisatiegegevens laten een zeer geleidelijke toename zien van circa 20 naar ten minste 30 paren (gemiddeld over de periode 1999-2003 32 paren). Maximaal werden 47 paren vastgesteld in 2002. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding op de aspecten leefgebied en populatie is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zuidoost-Brabant ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.~~

~~A246~~	~~Boomleeuwerik~~
~~Doel~~	~~Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 55 paren.~~
~~Toelichting~~	~~Van oudsher is de boomleeuwerik een broedvogel van de heidevelden. In de periode 1999-2003 wordt het aantal geschat op circa 53 broedparen. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zuidoost-Brabant ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.~~

~~A276~~	~~Roodborsttapuit~~
~~Doel~~	~~Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 60 paren.~~
~~Toelichting~~	~~Van oudsher is de roodborsttapuit een broedvogel van de heidevelden. In de periode 1999-2003 werd het aantal geschat op circa 61 paren. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zuidoost-Brabant ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.~~

A021	Roerdomp
Doel	Behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 13 paren.
Toelichting	De populatie heeft een gemiddelde omvang van 13 broedparen in de periode 2020-2025. Voorafgaand aan deze periode was er een licht stijgende kortetermijntrend. De soort broedt al geruime tijd op rietrijke oevers rond de visvijvers in het noordwestelijke gedeelte van het Leenderbos-Groote Heide-complex. Het leefgebied bevond zich tot de grenswijziging van 2026 buiten het oorspronkelijk aangewezen Vogelrichtlijngebied. Vanwege de landelijke behoudsdoelstelling (2026) van leefgebied en populatie is in dit gebied behoud van leefgebied en populatie zoals gemiddeld aanwezig in de periode 2020-2025 voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A022	Woudaap
Doel	Behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3 paren.

Toelichting	De populatie heeft een gemiddelde omvang van 3 broedparen in de periode 2020-2025. Voorafgaand aan deze periode was er een stabiele kortetermijntrend. De soort broedt al geruime tijd op rietrijke oevers rond de visvijvers in het noordwestelijke gedeelte van het Leenderbos-Groote Heide-complex. Het leefgebied bevond zich tot de grenswijziging van 2026 buiten het oorspronkelijk aangewezen Vogelrichtlijngebied. Ondanks de landelijke uitbreidings- en verbeterdoelstelling (2026) van leefgebied en populatie, is in dit gebied behoud van leefgebied en populatie zoals gemiddeld aanwezig in de periode 2020-2025 voldoende. Er is geen potentie voor uitbreiding en verbetering in het gebied. Het gebied en de regio leveren onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie. Het gebied is wel één van de weinige jaarlijks bezette broedplaatsen in Nederland.

A224	**Nachtzwaluw**
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 35 paren.
Toelichting	De populatie heeft een gemiddelde omvang van 150 broedparen in de periode 2020-2025. Voorafgaand aan deze periode was er een positieve kortetermijntrend. De soort broedt verspreid over het hele gebied. Vanwege de landelijke behoudsdoelstelling (2026) van leefgebied en populatie is in dit gebied behoud van leefgebied en behoud van een populatie van 35 paren voldoende. Deze populatieomvang komt overeen met het aantal dat rond de eerste aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied in 2000 voorkwam in combinatie met het aantal dat in de periode 2020-2025 in de in 2026 toegevoegde delen voorkwam. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A246	**Boomleeuwerik**
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 55 paren.
Toelichting	De populatie heeft een geschatte omvang die in de periode 2020-2025 groter is dan 55 paren. Voorafgaand aan deze periode was er een negatieve kortetermijntrend. De soort broedt verspreid over het hele gebied. Vanwege de landelijke behoudsdoelstelling (2026) van leefgebied en populatie is in dit gebied behoud van leefgebied en behoud van een populatie van 55 paren voldoende. Deze populatieomvang komt overeen met het aantal dat bij eerste aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied in 2000 voorkwam in combinatie met het aantal dat gemiddeld in de periode 2020-2025 in de in 2026 toegevoegde delen voorkwam. Het gebied levert waarschijnlijk voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie en draagt bij aan de draagkracht ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A276	**Roodborsttapuit**
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 65 paren.
Toelichting	De populatie heeft een geschatte omvang die in de periode 2020-2025 groter is dan 65 paren. De soort broedt verspreid over het hele gebied. Vanwege de landelijke behoudsdoelstelling (2026) van leefgebied en populatie is in dit gebied behoud van leefgebied en behoud van een populatie van 65 paren voldoende. Deze populatieomvang komt overeen met het aantal dat bij eerste aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied in 2000 voorkwam in combinatie met het aantal dat gemiddeld in de periode 2020-2025 in de in 2026 toegevoegde delen voorkwam. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

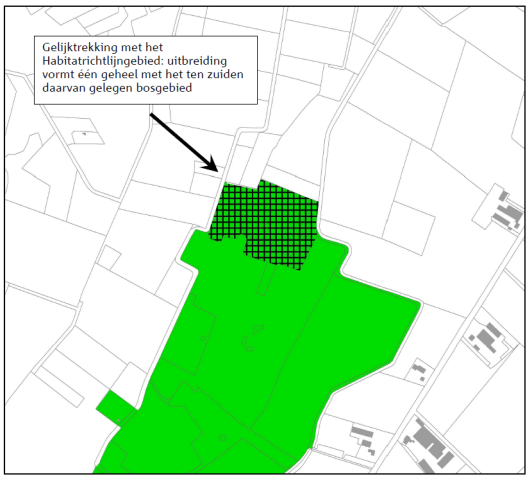
O

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

Bijlage A

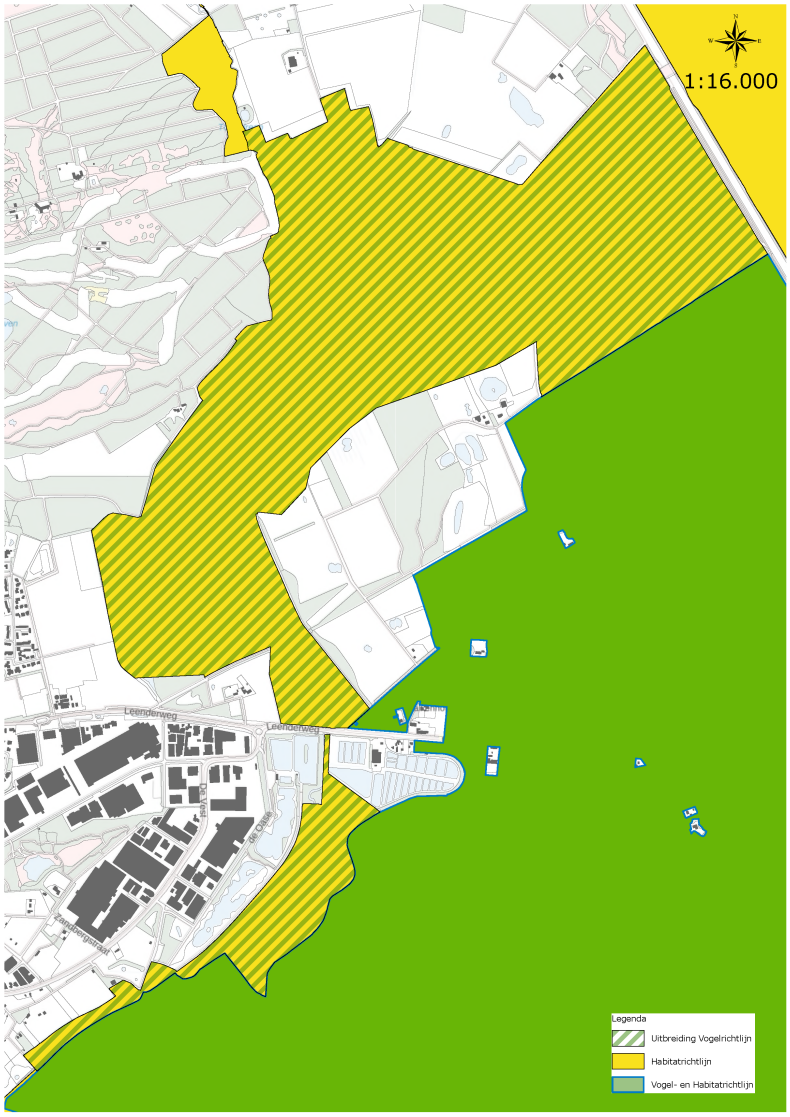
~~Grenswijziging Vogelrichtlijngebied~~Bijlage A1

Uitbreiding Vogelrichtlijngebied ten zuiden van Leenderstrijp

Kaartondergrond copyright © Dienst voor het kadaster en openbare registers, Apeldoorn, 2011

Bijlage A2 Uitbreiding Vogelrichtlijngebied ten noordwesten van het Leenderbos en landgoed Valkenhorst (2026)

P

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)

- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied ook aangewezen voor het habitattype zandverstuivingen (H2330). Het habitattype zandverstuivingen komt over een geringe oppervlakte voor in mozaïek met het habitattype stuifzandheiden met struikhei (H2310).
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied ook aangewezen voor het habitattype zure vennen (H3160). Zure vennen komen verspreid over het gebied voor.
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied ook aangewezen voor het habitattype droge heiden (H4030). Deze vegetaties zijn eerder beschouwd als het habitattype stuifzandheiden met struikhei (H2310), welke gebonden zijn aan vaaggronden. Overige droge heide welke niet op vaaggronden voorkomen behoren tot het habitattype droge heiden (H4030).

- Conform de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) maar in afwijking van de aanwijzing (2013) is het gebied niet meer aangewezen voor het habitattype jeneverbesstruwelen (H5130). Het is gebleken dat het voorkomen van jeneverbessen beperkt is tot min of meer solitaire struiken die elk van onvoldoende omvang zijn om tot het habitattype te worden gerekend (minimale oppervlakte 100 m^2).
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied ook aangewezen voor het habitattype actieve hoogvenen, *heideveentjes* (H7110B). Het habitattype actieve hoogvenen, *heideveentjes* (subtype B) komt met een goede kwaliteit voor in het Klein Hasselsven.
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en het ontwerpbesluit (2007) is het gebied ook aangewezen voor de ~~habitatsoort~~Habitatrichtlijnsoort kleine modderkruiper (~~H1149~~H6963), omdat uit onderzoek blijkt dat een populatie van deze soort met voldoende omvang in het gebied voorkomt.
- In aanvulling op de aanwijzing (2013) is het gebied ook aangewezen voor het habitattype kranswierwateren (H3140) dat voorkomt ten oosten van Het Goor en in de Klotvennen in het deelgebied De Plateaux (in totaal 0,5 ha).
- In aanvulling op de aanwijzing is het gebied ook aangewezen voor het habitattype overgangs- en trilveen, *trilvenen* (H7140A), dat voorkomt in de Ronde Vlaas (Leenderbos) (0,5 ha).
- In aanvulling op de aanwijzing (2013) is het gebied ook aangewezen voor het habitattype oude eikenbossen (H9190) dat verspreid voorkomt in in het Leenderbos, Valkenhorst en op de Groote Heide ter hoogte van Heeze (in totaal 9 ha).

Q

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.2 Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) en/of het ontwerpbesluit (2007) (paragraaf 4.2.3)

De vogelsoorten waarvoor het gebied in 2000 is aangewezen, zijn indertijd ontleend aan SOVON (2000)[24]. De numerieke criteria die daarin zijn opgenomen zijn ontleend aan de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000)[25]. Een gebied wordt slechts aangewezen voor soorten waarvoor het gebied van landelijke betekenis is. Hiervan is in beginsel sprake indien het gebied minstens 1% van de landelijke broedpopulatie herbergt, indien 0,1% van de biogeografische populatie geregeld in het gebied verblijft of indien het gebied in combinatie met andere gebieden voldoende bijdrage kan leveren aan een sleutelpopulatie.

Voor eventuele toevoeging of verwijdering van vogelsoorten is gebruik gemaakt van SOVON & CBS (2005)[26] waarin de ontwikkeling van vogelaantallen in de laatste decennia is beschreven. Dit rapport heeft ten grondslag gelegen aan de formulering van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Vogelrichtlijnsoorten. In bijlage 1 van dit rapport zijn de verschillen aangegeven tussen de soortenlijsten per gebied die in beide aangehaalde rapporten zijn opgenomen. Om ecologische redenen die in voorkomende gevallen hieronder zijn vermeld, is soms van deze algemene criteria afgeweken. Deze werkwijze heeft voor de lijst van vogelsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen, de volgende consequenties:

- ~~Geen wijzigingen~~In aanvulling op het Natura 2000-aanwijzingsbesluit (2013) zijn in 2026 de volgende vogelsoorten van bijlage I van de Vogelrichtlijn toegevoegd als broedvogel: roerdomp (A021) en woudaap (A022) onder gelijktijdige uitbreiding van de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied, vanwege een noodzakelijke verlaging van de doelen voor deze soorten in het gebied Strabrechtse Heide & Beuven. Het gebied herbergde minstens 1% van de landelijke populatie in de periode 2020-2025.

R

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

[24] SOVON (2000): Belangrijke vogelgebieden in Nederland 1993-97. SOVON-informatierapport 2000/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

[25] Ministerie van LNV (2000): Nota van Antwoord Vogelrichtlijn, bijlage 1, selectiecriteria en methode van begrenzing. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

[26] SOVON & CBS (2005): Trends van vogelaantallen in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

B.3 Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)

In dit onderdeel wordt voor elk habitattype en elke soort waarvoor het onderhavige gebied aan de selectiecriteria voldoet (zie paragraaf 4.3), een overzicht gegeven van alle daarvoor kwalificerende gebieden. Dit gebeurt zoveel mogelijk in de vorm van een tabel met de gebieden die aan de selectiecriteria voldoen, onder vermelding van de relatieve bijdrage. In het geval van habitattypen betreft dit het actuele aandeel van de landelijke oppervlakte dat in het gebied aanwezig is. Indien kwaliteit een rol heeft gespeeld in de bepaling van de gebiedenselectie voor habitattypen is dit tekstueel toegelicht. In het geval van soorten betreft de relatieve bijdrage het aandeel van de landelijke populatie dat (geregeld) in het gebied aanwezig is. Afhankelijk van de soort wordt dit afgemeten aan getelde aantallen, aantal bezette plekken of kilometerhokken.

Er is gebruik gemaakt van de volgende klasse-indeling:

A1 = 15-30%, A2 = 30-50%, A3 = 50-75% en A4 = >75%

B1 = 2-6% en B2 = 6-15%

C = <2%

In de kolom “Bronvermelding” zijn de terreinbeherende organisaties en andere instanties en bronnen vermeld, waaraan de oppervlaktecijfers en aantallen zijn ontleend, met vermelding van de jaren waarin deze zijn verzameld of gepubliceerd.

- Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor de volgende habitattypen:

H2310 – Stuifzandheiden met struikhei Landelijke oppervlakte ca. 3.000 ha			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
057	Veluwe	A2 (30-50%)	Provincie Gelderland 2009
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	B2 (6-15%)	Staatsbosbeheer 2009
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2011
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
145	Maasduinen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
128	Brabantse Wal	B1 (G, 2-6%) [a]	Aanwijzingsbesluit 2013

(a) De letter "G" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd op grond van grensoverschrijding: het gebied vormt één geheel met een gebied aan de andere zijde van de rijksgrens dat door België ook voor dit habitattype is aangemeld.

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het habitattype stuifzandheiden met stuikhei (H2310) vijf gebieden geselecteerd: Veluwe (057), Maasduinen (145), Strabrechtse Heide & Beuven (137), Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)[27] en Buurserzand & Haaksbergerveen (053). Deze selectie is aangevuld met het volgende grensoverschrijdende gebied en ten behoeve van het bereiken van voldoende geografische spreiding: Brabantse Wal (128)[28].

Op grond van de huidige kennis levert de Veluwe nog steeds de grootste bijdrage in ons land, gevolgd door Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux. Daarnaast leveren Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131) en Maasduinen, gelet op de oppervlakte afgezet tegen de landelijke oppervlakte, de grootste relatieve bijdragen per gebied. Hieraan kan Brabantse Wal worden toegevoegd als grensoverschrijdend gebied (aan de oostzijde grenst het aan het Belgische Habitatrichtlijngebied Kalmthoutse Heide dat onder meer voor dit type is aangemeld). In het gebied Strabrechtse Heide & Beuven blijkt een deel van de vegetatie eerder onterecht tot dit habitattype te zijn gerekend. De betreffende vegetatie (buiten vaaggronden) moet worden gerekend tot het habitattype droge heiden (H4030). Het gebied behoort hiermee niet meer tot één van de vijf belangrijkste gebieden voor stuifzandheiden met struikhei (H2310).

[27] Destijds bekend als Groote Heide – De Plateaux.

[28] Destijds bekend als Ossendrecht.

H2330 – Zandverstuivingen Landelijke oppervlakte ca. 1.500 ha			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
057	Veluwe	A2 (30-50%)	Provincie Gelderland 2007
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	A1 (15-30%)	Aanwijzingsbesluit 2013
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	B1 (2-6%)	Staatsbosbeheer 2009
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
039	Vecht en Beneden-Reggegebied	B1 (2-6%)	Provincie Overijssel 2009

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het habitattype zandverstuivingen (H2330) vier gebieden geselecteerd: Maasduinen (145), Veluwe (057), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)[29] en Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027). Hiervan herbergt de Veluwe verreweg de grootste oppervlakte (bijna een derde), gevolgd door Loonse en Drunense Duinen met ongeveer een zesde van het landelijke areaal. Op grond van de huidige kennis staan Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136), Drents-Friese Wold & Leggelderveld en Vecht en Beneden-Reggegebied (039) op de derde tot en met vijfde plaats in de rangorde van omvang. De aanwezige oppervlakte is in deze gebieden groter dan in de Maasduinen (met relatieve bijdrage van klasse C). Bij de aanmelding is het belang van de stuifzanden in Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en het Vecht- en Beneden-Reggegebied niet onderkend.

H3160 – Zure vennen Landelijke oppervlakte ca. 500 ha			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
030	Dwingelderveld	B2 (6-15%)	Provincie Drenthe 2008
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2013
029	Holtingerveld	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	B1 (2-6%)	Staatsbosbeheer 2010
137	Strabrechtse Heide & Beuven	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
057	Veluwe	B1 (R, 2-6%) [a]	Provincie Gelderland 2007

(a) De letter "R" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd teneinde een voldoende regionale spreiding te verkrijgen binnen het landelijke verspreidingsgebied van het habitattype.

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het habitattype zure vennen (H3160) de volgende vijf gebieden geselecteerd: Dwingelderveld (030), Maasduinen (145), Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)[30], Witterveld (024) en Veluwe (057). Met de huidige kennis kunnen Dwingelderveld en Kampina & Oisterwijkse Vennen als de belangrijkste gebieden worden aangemerkt met elk ruim een tiende van de landelijke oppervlakte. Andere gebieden met aanzienlijke oppervlakten van dit habitattype zijn vervolgens: Holtingerveld (029)[31], Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) en Strabrechtse Heide & Beuven (137). Uit het oogpunt van geografische spreiding kan hieraan nog Veluwe worden toegevoegd. In Witterveld zijn de betreffende wateren gelegen op veengrond, waardoor ze tot een ander habitattype (H7120) worden gerekend.

H4030 – Droge heiden Landelijke oppervlakte ca. 15.000 ha			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
057	Veluwe	A2 (30-50%)	Provincie Gelderland 2007
042	Sallandse Heuvelrug	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2013
030	Dwingelderveld	B1 (2-6%)	Provincie Drenthe 2009

[29] Destijds bekend als Loonse en Drunense Duinen, de Brand en de Leemkuilen.

[30] Destijds bekend als Kampina en Oisterwijkse Bossen en Vennen.

[31] Destijds bekend als Haavelte-Oost.

136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	B1 (2-6%)	Staatsbosbeheer 2009
137	Strabrechtse Heide & Beuven	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
155	Brunssummerheide	C (R, <2%) [a]	Natuurmonumenten 1998

(a) De letter "R" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd om voldoende regionale spreiding te verkrijgen binnen het landelijke verspreidingsgebied van het habitattype.

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het habitattype droge heiden (H4030) vijf gebieden geselecteerd: Brunssummerheide (155), Sallandse Heuvelrug (042), Veluwe (057), Vecht- en Beneden-Reggegebied (039)[32] en Meinweg (149).

Op grond van de huidige kennis levert de Veluwe, met ruim 5.000 ha, veruit de grootste bijdrage voor dit habitattype in ons land. Dit gebied wordt, in kwantitatieve zin, gevolgd door de Sallandse Heuvelrug met bijna 1.000 ha van het habitattype. Daarnaast leveren Dwingelderveld (030), Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) en Strabrechtse Heide & Beuven (137), gelet op de oppervlakte, de grootste relatieve bijdrage per gebied. Met het oog op het belang van voldoende geografische spreiding kan hieraan nog één gebied worden toegevoegd: Brunssummerheide. Dit gebied herbergt een kleine oppervlakte van bijzondere kwaliteit in het heuvelland van Zuid-Limburg.

H7210 – *Galigaanmoerassen Landelijke oppervlakte ca. 100 ha			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	A2 (30-50%)	Aanwijzingsbesluit 2013
034	Weerribben	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2013
002	Duinen en Lage Land Texel	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2009
061	Korenburgerveen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
095	Oostelijke Vechtplassen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
083	Botshol	C (<2%)	Natuurmonumenten 2008
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	C (<2%)	Aanwijzingsbesluit 2013

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het prioritaire habitattype galigaanmoerassen (H7210) de volgende tien gebieden geselecteerd: Ringselven en Kruispeel[33], Alde Feanen (013), Weerribben (034), Korenburgerveen (061), Rottige Meenthe & Brandemeer (018), De Wieden (035), Botshol (083), Nieuwkoopse Plassen & de Haeck (103), Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)[34] en Duinen en Lage Land Texel (002)[35].

Met de huidige kennis worden de volgende gebieden als de belangrijksten beschouwd. Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138) en Weerribben zijn veruit de belangrijkste gebieden voor dit prioritaire habitattype (respectievelijk 30-50% en 6-15% van de landelijke oppervlakte). Ook de gebieden op de derde tot en met zesde plaats, die elk 2-6% van de landelijke oppervlakte van dit habitat bevatten, leveren een aanzienlijke bijdrage: Duinen en Lage Land Texel, Korenburgerveen, Oostelijke Vechtplassen (095) en Kampina & Oisterwijkse Vennen (133). Door het sterk versnipperde voorkomen van galigaanmoerassen bevatten de overige belangrijkste gebieden elk niet meer dan 2% van de landelijke oppervlakte: Botshol en Zwanenwater & Pettemerduinen (085).

H91D0 – *Hoogveenbossen Landelijke oppervlakte ca. 1.000 ha			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**

[32] Destijds bekend als Vecht en Beneden-Regge.

[33] Dit gebied is samen met het Habitatrichtlijngebied Weerterbos opgenomen in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138).

[34] Destijds bekend als Groote Heide - De Plateaux.

[35] Destijds bekend als Duinen Texel, Waal en Burg, Dijkmanshuizen en de Bol.

094	Naardermeer	A1 (15-30%)	Aanwijzingsbesluit 2013
034	Weerribben	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2013
035	De Wieden	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2013
013	Alde Feanen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
043	Wierdense Veld	B1 (2-6%)	Landschap Overijssel 2003
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
061	Korenburgerveklein en	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	B1 (2-6%)	Provincie Zuid-Holland 2011
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
145	Maasduinen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
055	Aamsveen	G (C, <2%) [a]	Aanwijzingsbesluit 2013
064	Wooldse Veen	G (C, <2%) [a]	Aanwijzingsbesluit 2013

(a) De letter "G" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd op grond van grensoverschrijding: het gebied vormt een geheel met een gebied aan de andere zijde van de rijksgrens dat door Duitsland ook voor dit habitattype is aangemeld.

Voor het prioritaire habitattype hoogveenbossen zijn voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) de volgende tien gebieden als belangrijkste gebieden geselecteerd: Alde Feanen (013), Witterveld (024), Weerribben (034), Buurserzand & Haaksbergerveen (053), Aamsveen (055), Korenburgerveen (061), Naardermeer (094), Oostelijke Vechtplassen (095), Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)[36] en Maasduinen (145). Verder is toen als grensoverschrijdend gebied Wooldse Veen (064) toegevoegd.

Op basis van nieuwe informatie blijkt Naardermeer verreweg het belangrijkste gebied te zijn vanwege de grootste oppervlakte van goede kwaliteit met bijzondere veenmossoorten. Andere gebieden met grote oppervlakten en goede kwaliteit zijn Weerribben, De Wieden (035) en Alde Feanen. Tot de tien belangrijkste gebieden voor dit habitattype behoren verder Nieuwkoopse Plassen & de Haeck (103), Wierdense Veld (043), Buurserzand & Haaksbergerveen, Korenburgerveen, Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138) en Maasduinen. De gebieden Aamsveen en Wooldse Veen kunnen worden toegevoegd als grensoverschrijdende gebieden. Witterveld kan nu niet meer tot de tien "belangrijkste" gebieden worden gerekend omdat het merendeel van het berkenbroek daar volgens de huidige opvattingen gerekend wordt tot de habitattypen actieve hoogvenen (H7110A) en herstellende hoogvenen (H7120).

- Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor de volgende ~~habitatsoorten~~Habitatrichtlijnsoorten:

H1096 – Beekprik Landelijke populatie ca. 140 kilometerhokken			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
057	Veluwe	B2 (6-15%)	RAVON 2010
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	B2 (6-15%)	RAVON 2010
157	Geuldal	B1 (2-6%)	RAVON 2010
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	B1 (2-6%)	RAVON 2010
149	Meinweg	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013

Ten tijde van de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor deze soort vijf gebieden (paaigebieden) geselecteerd: Meinweg (149), Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)[37], Geuldal (157), Springendal & Dal van de Mosbeek (045) en de Veluwe (057). Met de huidige kennis betreffen deze vijf gebieden nog steeds de belangrijkste paaigebieden van Nederland.

[36] Destijds bekend als Groote Heide – De Plateaux.

[37] Destijds bekend als Groote Heide – De Plateaux.

H1831 – Drijvende waterweegbree Landelijke populatie ca. 300 kilometerhokken			
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Relatieve bijdrage**	**Bronvermelding**
135	Kempenland-West	B2 (6-15%)	Aanwijzingsbesluit 2013
133	Kampina en Oisterwijkse Vennen	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	B1 (2-6%)	FLORON 2008
137	Strabrechtse Heide & Beuven	B1 (2-6%)	Aanwijzingsbesluit 2013
057	Veluwe	C (<2%)	FLORON 2008

Ten tijde van de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor deze soort vijf gebieden geselecteerd: Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)[38], Brabantse Wal (128)[39], Kempenland-West (135)[40], Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)[41] en Maasduinen (145). Bij deze soort zijn aantallen moeilijk vast te stellen terwijl deze van jaar tot jaar bovendien sterk kunnen wisselen. Het best beschikbare materiaal om de betekenis van gebieden te vergelijken vormt de verspreiding per kilometerhok. Op grond van verspreidingsgegevens die in de periode 1994-2008 zijn verzameld, zijn de gebieden met meest bezette kilometerhokken achtereenvolgens: Kempenland-West; Kampina & Oisterwijkse Vennen; Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux; Strabrechtse Heide & Beuven (137) en Veluwe (057). Volgens deze gegevens is de soort in Brabantse Wal en Maasduinen op minder plekken aanwezig.

S

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.4 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen aan Natura 2000-gebieden (artikel 5, artikel 6 en hoofdstuk 5)

Voor zover de hier vermelde gebiedsdoelen en relatieve bijdragen betrekking hebben op de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van het onderhavige besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten deze worden beschouwd als “indicatieve” opgaven en kunnen ze nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor iedere Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling[42] is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De landelijke doelstellingen vormen een kader voor de formulering van instandhoudingsdoelstellingen op gebiedsniveau. De gebiedsdoelen bij elkaar “opgeteld”, eventueel tezamen met een opgave buiten het Natura 2000-netwerk, hebben als som het landelijke doel. Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding van betreffende habitattype of (vogel)soort vermeld. Indien de landelijke doelstelling van de betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de landelijke staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Gebiedsdoelstellingen die afwijken van de landelijke doelstelling, worden ook zoveel mogelijk gemotiveerd. In gevallen waarin motivering ontbreekt, is aanpassing nog in overweging (met name naar aanleiding van zienswijzen) in het kader van het besluit voor het betreffende gebied. Doelstellingen die volgens de tabellen zijn aangepast ten opzichte van het ontwerpbesluit (zie kolom “Besluit”) staan eveneens onder de betreffende tabellen gemotiveerd. De instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen en (vogel)soorten die zijn toegevoegd ten opzichte van het ontwerpbesluit, zijn in principe op behoud gesteld, omdat de landelijke doelstelling al haalbaar werd geacht zonder deze toevoegingen. De instandhoudingsdoelstellingen die om deze reden op behoud zijn gesteld en daarmee afwijken van de landelijke doelstelling voor het betreffende habitattype of de betreffende soort, zijn in de tabellen gemarkeerd met een x. Bij broedvogels wordt in de kolom “Populatie” tevens aangegeven of er sprake is van herstel dan

[38] Destijds bekend als Groote Heide – De Plateaux.

[39] Destijds bekend als Ossendrecht.

[40] Destijds bekend als Kempenland.

[41] Destijds bekend als Kampina en Oisterwijkse Bossen en Vennen.

[42] De landelijke doelomschrijving in deze paragraaf beperkt zich in principe tot behoud/uitbreiding oppervlakte (of omvang leefgebied) en behoud/verbetering kwaliteit (leefgebied), in geval van soorten en vogels aangevuld met het doel voor behoud/uitbreiding populatie. Voor de volledige formulering van de landelijke doelen inclusief toelichting wordt verwezen naar het Natura 2000 doelendocument (2006).

wel uitbreiding (↑). In een aparte kolom is van elk gebied de relatieve bijdrage vermeld. De relatieve bijdragen in de tabellen zijn de bijdragen van het gebied aan de landelijk omvang ten tijde van het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Voor een nadere toelichting en de klasse-indeling wordt verwezen naar de inleiding van onderdeel 3 van deze bijlage.

Indien doormiddel van een Natura 2000-wijzigingsbesluit een doel voor een soort of habitattype in dit gebied is gewijzigd, is die tabel en onderbouwing voor deze soort of habitattype geactualiseerd. Andere tabellen en onderbouwingen zijn ongewijzigd gebleven.

B.4.1 Habitatrichtlijn: habitattypen

H2310 – Stuifzandheiden met struikhei Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
017	Bakkeveense Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
026	Drouwenerzand	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
044	Borkeld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A2	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B2	doel aangepast [a]
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
144	Boschhuizerbergen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit

De doelstelling voor het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is aangepast van behoud naar uitbreiding van de oppervlakte. Het beheer in het gebied is reeds gericht op uitbreiding van de oppervlakte, waardoor de doelstelling voor dit gebied in lijn kan worden gebracht met de landelijke doelstelling.

Het habitattype stuifzandheiden met struikhei is beperkt tot ~~laag gelegen~~laaggelegen land. Meer dan twee derde van de landelijke oppervlakte van het habitattype is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "matig ongunstig" en "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan[43]. Mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte liggen onder meer in de gebieden Drentsche Aa-gebied (025), Veluwe (057), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131) en Maasduinen (145). Verder is de uitbreidingsopgave neergelegd in de gebieden

[43] Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld (Stcrt. 2011, 4458).

waar de beste potenties zijn: waar voldoende ruimte en mogelijkheden zijn voor uitbreiding van dit aan vaaggronden gebonden habitattype. De landelijke doelstelling ter verbetering van de kwaliteit wordt in het grootste deel van de gebieden nagestreefd. In de meeste gebieden waar behoud van de kwaliteit als doel wordt gesteld, is het habitattype reeds in voldoende kwaliteit aanwezig (bijvoorbeeld in Strabrechtse Heide & Beuven (137)).

H2330 – Zandverstuivingen Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
017	Bakkeveense Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
026	Drouwenerzand	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A2	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	A1	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	doel aangepast [a]
137	Strabrechtse Heide & Beuven	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
144	Boschhuizerbergen	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit

(a) De doelstelling van het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is aangepast van behoud naar uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Het beheer in het gebied is reeds gericht op uitbreiding van de oppervlakte, waardoor de gebiedsdoelstelling in lijn kan worden gebracht met de landelijke doelstelling. Verbetering van de kwaliteit wordt daarbij mogelijk geacht.

Ongeveer twee derde van het habitattype zandverstuivingen bevindt zich binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype zandverstuivingen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk “matig ongunstig” en “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De afwisseling van zandverstuivingen met stuifzandheiden met struikhei (H2310) is voor een groot aantal dieren, in het bijzonder vogels, belangrijk. Om deze reden zijn in veel heidegebieden van de hogere zandgronden deze twee habitattypen gecombineerd als doel. Het grootste deel van de gebiedsdoelstellingen sluit aan op de landelijke doelstelling. In de meeste gebieden waar een behoudsdoelstelling is neergelegd komt het habitattype slechts over een kleine oppervlakte voor en/of lijken de potenties voor herstel gering.

H3130 – Zwakgebufferde vennen Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	behoud [a]	behoud	C	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

047	Achter de Voort, Agelerbroek & Volther-broek	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	C	conform ontwerp
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
144	Boschhuizerbergen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
146	Sarsven en De Banen	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype zure vennen (H3160) is toegestaan[44].

Het habitattype zwakgebufferde vennen heeft een sterk versnipperd voorkomen dat doorgaans over kleine oppervlakten voorkomt. Ongeveer een derde van dit habitattype is opgenomen in het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan[45]. De uitbreidingsopgave is neergelegd in de gebieden waar de beste mogelijkheden zijn en/of die in de toekomst een grote bijdrage kunnen leveren aan het landelijk doel (bijvoorbeeld Kampina & Oisterwijkse Vennen (133) en Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136)). In de gebieden waar een behoudopgave is gesteld voor de oppervlakte wordt uitbreiding nagenoeg niet mogelijk geacht omdat het habitattype bijvoorbeeld voorkomt in geïsoleerde poelen en er van nature geen nieuwe vennen bij zullen komen (Dwingelderveld (030), Boetelerveld (041), Dinkelland (049), Veluwe (057), Landgoederen Brummen (058), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Boschhuizerbergen (144)), of omdat het habitattype al over een grote oppervlakte voorkomt (Kempenland-West (135)). Ook de landelijke doelstelling ter verbetering van de kwaliteit wordt nagestreefd in de gebieden waar de potentie het hoogst is. In de gebieden waar een behoudopgave is gesteld komt het habitattype mogelijk al in voldoende kwaliteit voor (Veluwe), in een aantal gevallen door recentelijke herstelwerkzaamheden (Regte Heide & Riels Laag (134), Boschhuizerbergen, Sarsven en De Banen (146)). In de Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen zijn de mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering nog onzeker. In vennen waar de habitattypen zeer zwakgebufferde vennen (H3110) en zwakgebufferde vennen (H3130) samen voorkomen, dient het beheer vooral gericht te zijn op het meer zeldzame en meer bedreigde habitattype zeer zwakgebufferde vennen (H3110).

H3140 – Kranswierwateren **Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**

[44] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

[45] Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld (Stcrt. 2011, 4458).

034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	A3	aanwijzingsbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
130	Langstraat	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
146	Sarsven en De Banen	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	C	conform ontwerp[x]

Het overgrote deel van de landelijke oppervlakte van het habitattype kranswierwateren is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De twee gebieden met verreweg de grootste oppervlakten uitgestrekte kranswiervelden zijn de Natura 2000-gebieden Markermeer & IJmeer (073) en Veluwerandmeren (076). De staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan[46]. Echter, niet alle gebiedsdoelstellingen sluiten aan bij de landelijke doelstelling. In de gebieden Markermeer & IJmeer, Veluwerandmeren, Botshol (083) en Naardermeer (094) zijn zodanige oppervlaktes, van goede kwaliteit, van dit habitattype aanwezig, dat behoud voldoende is. In de gebieden Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (092), Langstraat (130) en Sarsven en De Banen (146) is de kwaliteit van het habitattype reeds goed. Daarom is er hier op het aspect kwaliteit een behoudsdoelstelling geformuleerd.

H3160 – Zure vennen **Landelijke doelstelling (2006): behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit**					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel oppervlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
017	Bakkeveense Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
044	Borkeld	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

[46] Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden Markermeer & IJmeer en Veluwerandmeren (Stcrt. 2010, 2212).

133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud [a]	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	conform ontwerp
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattypen zwakgebufferde vennen (H3130) of actieve hoogvenen, *heideveentjes* (H7110B) is toegestaan[47].

Ruim de helft van het Nederlandse voorkomen van het habitattype zure vennen bevindt zich binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van dit habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Voor enkele gebieden, zoals Dwingelderveld (030) en Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136), is een uitbreidingsdoelstelling geformuleerd, omdat het huidige beheer reeds gericht is op het ontwikkelen van zure vennen. In het bijzonder wordt uitbreiding van de oppervlakte van vormen met drijvende egelskop en veenbloembies nagestreefd (onder meer Dwingelderveld). Een deel van de zure vennen kan zich door verlanding ontwikkelen naar het habitattype actieve hoogvenen, *heideveentjes* (H7110B). In een aantal gebieden wordt behoud van de kwaliteit nagestreefd in tegenstelling tot de landelijke doelstelling. In de gebieden Sallandse Heuvelrug (042), Witte Veen (054), Strabrechtse Heide & Beuven (137) en Brunssummerheide (155) zijn de vennen reeds goed ontwikkeld. Behoud is derhalve voldoende. In het gebied Lonnekermeer (051) wordt behoud van de kwaliteit beoogd, omdat het slechts een zeer kleine oppervlakte betreft en er geen potentie is om de kwaliteit ervan te verbeteren.

H3260A – Beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels*
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage [a]	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	B	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	uitbreiding	verbetering	B	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B	conform ontwerp
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
148	Swalmdal	behoud	behoud	B	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	B	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

(a) Klassen zijn slechts globaal geduid (B = 2-15%, C < 2%), omdat betrouwbare cijfers die op vergelijkbare wijze zijn bepaald, niet beschikbaar zijn. Bovendien varieert het voorkomen van jaar tot jaar. Klasse B is vermeld voor gebieden met een grote (potentieel geschikte) beeklengte en/of belangrijke voorkomens.

De landelijke staat van instandhouding van het habitattype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Vrijwel alle gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke doelstelling. In de gebieden Swalmdal (148) en Roerdal (150) wordt op het aspect

[47] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

kwaliteit van de landelijke doelstelling afgeweken, omdat de kwaliteit van het habitattype in deze gebieden reeds goed is. In Swalmdal is ook op het aspect oppervlakte een behoudsdoelstelling gesteld, omdat het habitattype in dit gebied reeds over het gehele beektraject voorkomt. Behoud is derhalve voldoende.

H4010A – Vochtige heiden, *hogere zandgronden* Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel opper-vlakte**	**Doel kwaliteit**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
015	Van Oordt's Mersken	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
017	Bakkeveense Duinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
023	Fochteloërveen	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
043	Wierdense Veld	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
044	Borkeld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	conform ontwerp
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

155	Brunssummerheide	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit

Het habitattype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt wijdverspreid voor in Nederland. Meer dan twee derde van de landelijke oppervlakte van dit subtype is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan[48]. Mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte liggen onder andere op de Veluwe (057) en in de gebieden op het Drents plateau, waar dit subtype over grote oppervlakten voorkomt. Verder is de uitbreidingsopgave neergelegd in de gebieden waar de beste potenties zijn: waar voldoende ruimte en mogelijkheden zijn voor uitbreiding. Ook de landelijke doelstelling ter verbetering van de kwaliteit wordt nagestreefd in de gebieden waar de potentie het hoogst is: bijvoorbeeld waar herstel van sterk vergraste vormen van dit subtype mogelijk is. Een speciale herstelopgave voor de kwaliteit van dit subtype ligt in de beekdalen waar het habitattype onderdeel uitmaakt van de gradiënt van hogere zandgronden naar de beek (bijvoorbeeld Wijnjeterper Schar (016), Stelkampsveld (060) en Meinweg (149)). In de meeste gebieden waar, in tegenstelling tot deze landelijke doelstelling, behoud van de kwaliteit wordt nagestreefd komt het subtype slechts in beperkte mate voor. De potenties ter verbetering van de kwaliteit zijn in deze gebieden veelal gering.

H4030 – Droge heiden
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
029	Holtingerveld	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijksvenen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
043	Wierdense Veld	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
044	Borkeld	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	behoud	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
054	Witte Veen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A2	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

[48] Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluiten Natura 2000-gebieden Wijnjeterper Schar en Elperstroomgebied (Stcrt. 2010, 2212).

135	Kempenland-West	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	conform ontwerp
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
140	Groote Peel	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

Meer dan de helft van de landelijke oppervlakte van het habitattype droge heiden is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van dit habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "matig ongunstig" en "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Niet in alle gebieden kan de landelijke doelstelling worden nagestreefd. In een aantal gebieden wijkt de doelstelling voor het aspect oppervlakte af van de landelijke doelstelling omdat bijvoorbeeld de oppervlakten waar het habitattype droge heiden voor kan komen al volledig benut zijn (Holtingerveld (029), Wierdense Veld (043) en Borkeld (044)). De doelstelling voor het aspect kwaliteit wijkt af van de landelijke doelstelling in de gebieden Bergvennen & Brecklenkampse Veld (046) en Dinkelland (049), omdat het habitattype in deze gebieden reeds in goed ontwikkelde vorm aanwezig is. In enkele gebieden wordt zowel behoud van de oppervlakte als behoud van de kwaliteit beoogd. In het gebied Stelkampsveld (060) ligt de focus op andere habitattypen en komen droge heiden slechts over kleine oppervlakten voor. De gebieden Fochteloërveen (023), Witterveld (024), Witte Veen (054) en Aamsveen (055) zijn hoogveengebieden. In deze gebieden wijken de doelstellingen af van de landelijke doelstelling omdat het habitattype droge heiden voorkomt op de zandruggen van de gebieden en hierdoor de mogelijkheden in het hoogveenlandschap volledig zijn benut. Ook in het, overwegend natte, Drentsche Aa-gebied (025) zijn de mogelijkheden voor droge heiden volledig benut. De doelstellingen voor het gebied Wijnjeterper Schar (016) wijken af van de landelijke doelstelling omdat het gebied reeds een goed voorbeeld is betreffende dit habitattype en behoud van de kwaliteit en oppervlakte derhalve voldoende is.

H6510A – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver*
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel opper-vlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	behoud	B1	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
082	Uiterwaarden Lek	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	C	conform ontwerp
141	Oeffelter Meent	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

Van het habitattype glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A) bevindt ruim een derde van het landelijk areaal zich in Natura 2000-gebieden. Goede kwaliteit en vlakdekkende vegetaties zijn vooral aanwezig in de uiterwaarden, die voor een belangrijk deel in het Natura 2000-netwerk zijn opgenomen. De landelijke staat van instandhouding van dit subtype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop

aan. In het gebied Uiterwaarden Neder-Rijn (066) wordt op het aspect kwaliteit van de landelijke doelstelling afgeweken. In dit gebied is de kwaliteit reeds goed en behoud is daarom voldoende. De doelstellingen van de Biesbosch (112) en Bemelerberg & Schiepersberg (156) wijken op het aspect oppervlakte af van de landelijke doelstelling. In de Biesbosch komt het habitattype reeds over een aanzienlijke oppervlakte voor, behoud is hier derhalve voldoende. Van Bemelerberg & Schiepersberg is ingeschat dat in dit gebied weinig ruimte is voor uitbreiding.

H7110B – *Actieve hoogvenen, *heideveentjes*
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel opper-vlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
024	Witterveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	A1	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	verbetering	C	doel aangepast [a]
145	Maasduinen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	behoud	B2	ontwerpbesluit

(a) In het gebied Leenderbos, ~~Grote~~Groote heide & De Plateaux is de doelstelling op het aspect kwaliteit gewijzigd van behoud naar verbetering. De omstandigheden zijn thans niet optimaal en kwaliteitsverbetering wordt mogelijk geacht.

Het habitattype actieve hoogvenen, *heideveentjes* (subtype B) komt sterk verspreid over doorgaans kleine oppervlakten voor. Vanwege het ontbreken van complete gegevens over het voorkomen van dit subtype is voor de berekening van de relatieve bijdragen uitgegaan van een geschatte landelijke oppervlakte van 150 ha. Daarvan uitgaande zou ongeveer twee derde van de landelijke oppervlakte zijn opgenomen in het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van dit subtype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "matig ongunstig" en "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. In afwijking van de landelijke uitbreidings-doelstelling voor oppervlakte is in enkele gebieden gekozen voor een behoudsdoelstelling. In deze gebieden gaat het in de meeste gevallen om slechts één of enkele vennen en is er geen ruimte voor uitbreiding van de oppervlakte. In het gebied Witterveld (024) geldt een behoudopgave voor de kwaliteit van dit subtype. De reden hiervoor is dat de heideveentjes in dit gebied reeds van matige tot goede kwaliteit zijn en geen uitbreidingsmogelijkheden zijn middels herstel van voormalige heideveentjes.

H7140A – Overgangs- en trilvenen, *trilvenen*
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel opper-vlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	uitbreiding	behoud	A1	aanwijzingsbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
061	Korenburgerveen	behoud	behoud	C	doel toegevoegd[x]
065	Binnenveld	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	C	conform ontwerp[X]

Bijna drie kwart van de landelijke oppervlakte van het habitattype overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van dit subtype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig".[49] De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Bijna alle gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke opgave. In de gebieden Vecht- en Beneden-Reggegebied (039) en IJsselmeer (072) wordt van de landelijke doelstelling afgeweken en zijn er behoudsdoelstellingen geformuleerd, omdat er in deze gebieden slechts geringe oppervlakten van dit subtype aanwezig zijn en er weinig zicht is op herstel.

H7150 – Pioniervegetaties met snavelbiezen
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel opper-vlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
044	Borkeld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
048	Lemselermaten	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
049	Dinkelland	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
055	Aamsveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A1	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

[49] De beschreven staat van instandhouding wijkt af van de staat van instandhouding zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

135	Kempenland-West	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	B1	conform ontwerp
145	Maasduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

Ongeveer de helft van de landelijke oppervlakte van het habitattype pioniervegetaties met snavelbiezen is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig". Landelijk wordt zowel uitbreiding van de oppervlakte als verbetering van de kwaliteit nagestreefd. Uitbreiding van de oppervlakte is als landelijk doel gesteld omdat de gunstige staat van instandhouding slechts een tijdelijke situatie betreft[50]. Deze situatie is te danken aan recent op vele plekken uitgevoerde plagwerkzaamheden ten behoeve van herstel van het habitattype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (H4010A) waarvoor Nederland een grote verantwoordelijkheid heeft. De oppervlakte van pioniervegetaties met snavelbiezen heeft zich plaatselijk kunnen uitbreiden door plagwerkzaamheden. Dit heeft de achteruitgang op de plaatsen waar het habitattype van nature voorkomt gemaskeerd. Uitbreiding van de oppervlakte is gericht op herstel van natuurlijke pioniervegetaties met snavelbiezen als duurzaam onderdeel van het (natte) heidelandschap. Deze herstelopgave geldt alleen voor gebieden waar het type van nature aanwezig is en waar goede mogelijkheden voor herstel aanwezig zijn, onder andere de gebieden Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027) en Dwingelderveld (030). In de overige gebieden, waar het habitattype voorkomt op plagplekken in vochtige heiden (H4010), wordt volstaan met behoud.

H7210 – *Galigaanmoerassen
Landelijke doelstelling (2006): behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
083	Botshol	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	C	conform ontwerp
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	verbetering	A1	aanwijzingsbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

Het habitattype galigaanmoerassen heeft een sterk versnipperd voorkomen dat doorgaans over kleine oppervlakten voorkomt. Van de circa 100 ha galigaanmoerassen in Nederland is bijna de helft opgenomen in het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van dit habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke kwaliteitsdoelstelling sluit hierop aan. Ondanks dat ook de staat van instandhouding op het aspect oppervlakte matig ongunstig is, geldt voor de oppervlakte landelijk een behoudsdoelstelling. De reden hiervoor is dat het landschapsecologisch nauwelijks uitvoerbaar is om de aanwezige opper-

[50] Dit is voor dit habitattype ook de reden dat de staat van instandhouding wat betreft het aspect toekomstperspectief als "matig ongunstig" is beoordeeld (zie ook Natura 2000 profielendocument (2008)).

vlakten uit te breiden. Slechts in enkele gebieden zijn goede potenties voor uitbreiding van de oppervlakte. In deze gebieden wordt deze mogelijkheid benut en wijkt de doelstelling dan ook af van het landelijk doel. Dit betreft de gebieden Weerribben (034), De Wieden (035) en Oostelijke Vechtplassen (095), waar uitbreiding van de oppervlakte beoogd wordt om het habitattype duurzaam te behouden en de kwaliteit te verbeteren. Ook in het gebied Botshol (083) liggen mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte, waarmee het habitattype ook bij verdere verlanding behouden kan worden.

Ook het landelijke doel ter verbetering van de kwaliteit van dit habitattype biedt niet in alle gebieden evenveel potentie. Het meest kansrijk is de kwaliteitsverbetering in het Natura 2000-landschap Meren en Moerassen in combinatie met het habitattype overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (H7140A). De verbeteropgave is daarom onder andere neergelegd in de gebieden Weerribben, De Wieden en Oostelijke Vechtplassen. Ook in de gebieden Kampina & Oisterwijkse Vennen (133) en Weerter- en Budelerbergen & Ringselven (138) zijn goede kansen voor kwaliteitsverbetering. In de overige gebieden wordt behoud van de kwaliteit nagestreefd, in tegenstelling tot het landelijk doel. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de aanwezigheid van reeds goede kwaliteit (onder andere Duinen en Lage Land Texel (002), Rottige Meenthe & Brandemeer (018) en Zwanenwater & Pettemerduinen (085)) en de geringe potentie voor kwaliteitsverbetering (onder andere Alde Feanen (013), Noordhollands Duinreservaat (087) en Korenburgerveen (061)).

H9190 – Oude eikenbossen
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
032	Mantingerzand	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A4	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	C	conform ontwerp[x]

Ruim drie kwart van de landelijke oppervlakte van het habitattype oude eikenbossen bevindt zich binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype oude eikenbossen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig"[51]. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. In enkele gebieden wordt in tegenstelling tot de landelijke doelstelling behoud van de kwaliteit en/of oppervlakte beoogd. Een reden hiervoor is dat de kwaliteit reeds goed is (bijvoorbeeld Drentsche Aa-gebied (025)). Een andere reden is dat het habitattype over slechts een geringe oppervlakte voorkomt, waardoor er geen potentie is om de kwaliteit te verbeteren (onder andere het gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)). Daarnaast geldt behoud van de oppervlakte wanneer uitbreiding ten koste gaat van andere waarden, (onder andere in Holtingerveld (029), waar uitbreiding ten koste zou gaan van het habitattype zandverstuivingen (H2330)).

H91D0 – *Hoogveenbossen
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
013	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit

[51] Staat van instandhouding en landelijke doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld (Stcrt. 2011, 4458).

024	Witterveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
029	Holtingerveld	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
034	Weerribben	behoud	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	behoud	verbetering	B2	aanwijzingsbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
064	Wooldse Veen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
091	Polder Westzaan	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
094	Naardermeer	behoud	verbetering	A1	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	C	doel aangepast [a]
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit

(a) De doelstelling van het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is op het aspect oppervlakte aangepast van behoud naar uitbreiding. Door het versnipperde voorkomen van de hoogveenbossen in dit gebied is er potentie om de oppervlakte uit te breiden en hiermee de kwaliteit te verbeteren.

Ongeveer twee derde van de landelijke oppervlakte van het habitattype hoogveenbossen bevindt zich binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het habitattype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. In de gebieden met de grootste ecologische potentie voor herstel van het habitattype en/of waar de grootste bijdrage aan de landelijke doelstelling gerealiseerd kan worden, wordt uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit van het habitattype nagestreefd. In de overige gebieden wordt volstaan met behoud van het habitattype. Bijvoorbeeld in het gebied Maasduinen (145) is het areaal waar het habitattype hoogveenbossen voor kan komen al volledig benut, waardoor er geen mogelijkheden voor uitbreiding zijn. Ook in het gebied Rottige Meenthe & Brandemeer (018) wordt behoud van het habitattype beoogd. Hier is, gezien de hydrologie, geringe potentie voor het habitattype. In de laagveengebieden Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (092) en Oostelijke Vechtplassen (095) zijn kleine oppervlakten hoogveenbossen aanwezig, evenals in de Limburgse gebieden Meinweg (149) en Roerdal (150). Er is weinig potentie voor ontwikkeling van het habitattype in deze gebieden. In enkele van deze gebieden is echter wel potentie voor kwaliteitsverbetering. In de gebieden met hoogveenkernen komen hoogveenbossen voor rondom de hoogveenkern op de zandbodem (onder andere in de gebieden Witterveld (024), Witte Veen (054), Wooldse Veen (064)). Aangezien de prioriteit in deze gebieden bij de ontwikkeling van hoogveen ligt en de potenties ter verbetering van de kwaliteit en/of uitbreiding van de oppervlakte beperkt zijn, wordt hier slechts in beperkte mate gestreefd naar uitbreiding en/of kwaliteitsverbetering.

H91E0C – *Vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen*
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit

021	Lieftinghsbroek	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Volther-broek	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
048	Lemselermaten	behoud [a]	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
055	Aamsveen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
063	Bekendelle	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	behoud [b]	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
129	Ulvenhoutse Bos	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud		aanwijzingsbesluit [x]
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	conform ontwerp
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
148	Swalmdal	uitbreiding	verbetering	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
153	Bunder- en Elslooërbos	behoud	verbetering	B1	aanwijzingsbesluit
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit
161	Noorbeemden & Hoogbos	behoud	verbetering	C	aanwijzingsbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattypen kalkmoerassen (H7230) of overgangs- en trilvenen (H7140) is toegestaan[52].

(b) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype kalkmoerassen (H7230) is toegestaan[53].

Ruim de helft van de landelijke oppervlakte van het habitattype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) bevindt zich binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van het subtype *beekbegeleidende bossen* is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Niet alle

[52] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

[53] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke doelstelling. Alleen in gebieden waar potenties zijn, wordt uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit nagestreefd, bijvoorbeeld in de gebieden Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131), Leudal (147) en Geuldal (157). In sommige gebieden, zoals Bunder- en Elslooërbos (153), is reeds een zodanige oppervlakte van het habitattype aanwezig waardoor behoud van de oppervlakte voldoende is.

B.4.2 Habitatrichtlijn: soorten

H1042 – Gevlekte witsnuitlibel Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie						
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel omvang**	**Doel kwaliteit**	**Doel populatie**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	B1	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit [x]
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	A1	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	A1	aanwijzingsbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	uitbreiding	B2	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	conform ontwerp [a]

(a) Er is geen aantal meer in de gebiedsdoelstellingen opgenomen. Gezien de onzekerheid over de populatiegrootte in diverse gebieden worden de gebiedsdoelstellingen beperkt tot behoud of herstel van het leefgebied ten behoeve van een duurzame populatie.

De landelijke staat van instandhouding van de gevlekte witsnuitlibel is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk “zeer ongunstig” en “matig ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Gezien het beperkte voorkomen van bestendige populaties is een aantal ontwikkeldoelen geformuleerd voor potentiële leefgebieden voor stabiele populaties. In deze gebieden worden vrijwel jaarlijks gevlekte witsnuitlibellen waargenomen, maar het is onzeker of dit stabiele populaties betreffen. Vrijwel alle gebiedsdoelen sluiten aan op de landelijke doelstelling. Alleen voor het Lonnekermeer (051) geldt een aangepaste opgave. Het perspectief voor de soort is in deze gebieden reeds goed en de mogelijkheden voor herstel van het leefgebied zijn beperkt.

H1096 – Beekprik Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie						
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel omvang**	**Doel kwaliteit**	**Doel populatie**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	B1	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	B2	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	B2	conform ontwerp
149	Meinweg	behoud	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	uitbreiding	behoud	uitbreiding	B1	aanwijzingsbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	B1	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de ~~habitatsoort~~Habitatrichtlijnsoort beekprik is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. De doelstellingen van de gebieden Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136), Meinweg (149) en het Roerdal (150) wijken (deels) af van de landelijke doelstelling. Het huidige voorkomen van de soort en het leefgebied in Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux leveren reeds voldoende bijdrage aan de landelijke doelstelling. In Meinweg is slechts zeer beperkte potentie voor een hersteldoelstelling aanwezig.

H1166 – Kamsalamander Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
029	Holtingerveld	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
062	Willinks Weust	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
066	*Uiterwaarden Neder-Rijn*	*behoud*	*behoud*	*behoud*	*ontwerpbesluit*
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
082	Uiterwaarden Lek	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
123	Zwin & Kievittepolder	uitbreiding	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	verbetering	behoud	doel aangepast [a]
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

(a) De doelstelling voor Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is aangepast van “behoud kwaliteit leefgebied” naar “verbetering kwaliteit leefgebied”, omdat het leefgebied van de soort zal profiteren van maatregelen ten behoeve van de waterhuishouding in het gebied.

Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied kan een belangrijke bijdrage leveren aan behoud van de populatie. Tevens sluit het doel op het aspect kwaliteit leefgebied hiermee aan op de landelijke doelstelling. Er is in dit gebied geen potentie voor uitbreiding van de oppervlakte.

De landelijke staat van instandhouding van de kamsalamander is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Er zijn onvoldoende kwantitatieve verspreidingsgegevens om de relatieve bijdrage per gebied te kunnen bepalen. In de gebieden met de grootste ecologische potentie voor herstel van het leefgebied en/of waar de grootste bijdrage aan de landelijke doelstelling gerealiseerd kan worden, wordt uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van uitbreiding van de populatie nagestreefd (onder andere in Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027)). In de meeste overige gebieden wordt volstaan met behoud van het leefgebied en de populatie van de soort. In sommige gebieden is het leefgebied al op orde en gedijt ook een behoorlijke populatie zoals in Willinks Weust (062) en is behoud derhalve voldoende. Tenslotte is in de Limburgse gebieden Bemelerberg & Schiepersberg (156) en Geuldal (157) voor behoud gekozen vanwege mogelijke beperkingen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de geelbuikvuurpad (H1193).

H1831 – Drijvende waterweegbree
Landelijke doelstelling (2006): uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop ten behoeve van uitbreiding populatie

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	B1	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	behoud	behoud	B2	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	B1	conform ontwerp
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
146	Sarsven en De Banen	uitbreiding	behoud	uitbreiding	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de Habitatrichtlijnsoort drijvende waterweegbree is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan[54]. Herstel wordt mogelijk geacht in die gebieden waar de soort eerder in het habitattype zwakgebufferde vennen (H3130) of in de directe omgeving daarvan is aangetroffen en waar tevens uitbreiding van de oppervlakte en waar nodig verbetering van de kwaliteit van dit habitattype wordt nagestreefd. Bij herstel van dit habitattype zijn de omstandigheden gunstig voor herstel van de drijvende waterweegbree. In de overige gebieden wijkt de doelstelling af van de landelijke doelstelling. Het is onvoldoende duidelijk hoe de soort in deze gebieden hersteld zou kunnen worden.

~~H1134~~H5339 – Bittervoorn

[54] Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld (Stcrt. 2011, 4458).

Landelijke doelstelling (2006): behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie						
N2k-nr	**Natura 2000-gebied**	**Doel omvang**	**Doel kwaliteit**	**Doel populatie**	**Relatieve bijdrage**	**Besluit**
009	Groote Wielen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud [a]	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
091	Polder Westzaan	behoud [b]	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	B1	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	C	conform ontwerp
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

(a) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitattype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (H3260A), is toegestaan[55].

(b) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitattypen schorren en zilte graslanden (H1330) of ruigten en zomen (H6430) is toegestaan[56].

De landelijke staat van instandhouding van de bittervoorn is op het aspect leefgebied beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Alle gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke doelstelling.

~~H1149~~H6963 – Kleine modderkruiper Landelijke doelstelling (2006): behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie

[55] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

[56] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
015	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
038/ 066-068	Rijntakken	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
091	Polder Westzaan	behoud [a]	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
097	Meijendel & Berkheide	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
111	Hollands Diep	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
114	Krammer-Volkerak	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
130	Langstraat	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	conform ontwerp-wijzigingsbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit

138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
147	Leudal	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit

(a) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitattype ruigten en zomen (H6430) is toegestaan[57].

De landelijke staat van instandhouding voor de kleine modderkruiper is op het aspect leefgebied beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Alle gebiedsdoelen sluiten aan op de landelijke opgave. Inventarisatiegegevens van de soort zijn slechts in beperkte mate aanwezig, daarom worden er geen relatieve bijdragen per gebied gegeven. Gezien de ruime verspreiding en het algemene voorkomen van de soort, voldoet de kwaliteit van het leefgebied op het merendeel van de vindplaatsen. Het streven is om het algemeen voorkomen van de kleine modderkruiper in Nederland te bestendigen. Het is met name van belang om de soort in de kern van zijn verspreidingsgebied in hoge aantallen en wijdverspreid te behouden. Net als de grote modderkruiper kan de kleine modderkruiper daarnaast profiteren van de ingeslagen beleidswegen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het meer ecologisch beheren van wateren door waterschappen.

~~**H1166 – Kamsalamander**~~
~~**Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie**~~

~~N2k-nr~~	~~Natura 2000-gebied~~	~~Doel omvang~~	~~Doel kwaliteit~~	~~Doel populatie~~	~~Besluit~~
~~025~~	~~Drentsche Aa-gebied~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~ontwerpbesluit~~
~~027~~	~~Drents-Friese Wold & Leggelderveld~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~029~~	~~Holtingerveld~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~030~~	~~Dwingelderveld~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~behoud~~	~~ontwerpbesluit~~
~~038~~	~~Uiterwaarden IJssel~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~ontwerpbesluit~~
~~039~~	~~Vecht- en Beneden-Reggegebied~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~ontwerpbesluit~~
~~041~~	~~Boetelerveld~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~042~~	~~Sallandse Heuvelrug~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~behoud~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~045~~	~~Springendal & Dal van de Mosbeek~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~ontwerpbesluit~~
~~047~~	~~Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~behoud~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~050~~	~~Landgoederen Oldenzaal~~	~~uitbreiding~~	~~behoud~~	~~uitbreiding~~	~~ontwerpbesluit~~
~~053~~	~~Buurserzand & Haaksbergerveen~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~054~~	~~Witte Veen~~	~~behoud~~	~~verbetering~~	~~behoud~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~055~~	~~Aamsveen~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~057~~	~~Veluwe~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~ontwerpbesluit~~
~~058~~	~~Landgoederen Brummen~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~061~~	~~Korenburgerveen~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~062~~	~~Willinks Weust~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~066~~	~~Uiterwaarden Neder-Rijn~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~ontwerpbesluit~~
~~067~~	~~Gelderse Poort~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~ontwerpbesluit~~
~~068~~	~~Uiterwaarden Waal~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~ontwerpbesluit~~
~~070~~	~~Lingegebied & Diefdijk-Zuid~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~aanwijzingsbesluit~~

[57] Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
082	Uiterwaarden Lek	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
123	Zwin & Kievittepolder	uitbreiding	verbetering	behoud	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	verbetering	behoud	doel aangepast [a]
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	aanwijzingsbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
155	Brunssummerheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

(a) De doelstelling voor Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is aangepast van "behoud kwaliteit leefgebied" naar "verbetering kwaliteit leefgebied", omdat het leefgebied van de soort zal profiteren van maatregelen ten behoeve van de waterhuishouding in het gebied. Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied kan een belangrijke bijdrage leveren aan behoud van de populatie. Tevens sluit het doel op het aspect kwaliteit leefgebied hiermee aan op de landelijke doelstelling. Er is in dit gebied geen potentie voor uitbreiding van de oppervlakte.

De landelijke staat van instandhouding van de kamsalamander is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Er zijn onvoldoende kwantitatieve verspreidingsgegevens om de relatieve bijdrage per gebied te kunnen bepalen. In de gebieden met de grootste ecologische potentie voor herstel van het leefgebied en/of waar de grootste bijdrage aan de landelijke doelstelling gerealiseerd kan worden, wordt uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van uitbreiding van de populatie nagestreefd (onder andere in Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027)). In de meeste overige gebieden wordt volstaan met behoud van het leefgebied en de populatie van de soort. In sommige gebieden is het leefgebied al op orde en gedijt ook een behoorlijke populatie zoals in Willinks Weust (062) en is behoud derhalve voldoende. Tenslotte is in de Limburgse gebieden Bemelerberg & Schiepersberg (156) en Geuldal (157) voor behoud gekozen vanwege mogelijke beperkingen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de geelbuikvuurpad (H1193).

H1831 – Drijvende waterweegbree
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop ten behoeve van uitbreiding populatie

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	C	aanwijzingsbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

~~132~~	~~Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~C~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~133~~	~~Kampina & Oisterwijkse Vennen~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~B1~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~135~~	~~Kempenland-West~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~B2~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~136~~	~~Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux~~	~~uitbreiding~~	~~verbetering~~	~~uitbreiding~~	~~B1~~	~~conform ontwerp~~
~~137~~	~~Strabrechtse Heide & Beuven~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~B1~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~145~~	~~Maasduinen~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~C~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~146~~	~~Sarsven en De Banen~~	~~uitbreiding~~	~~behoud~~	~~uitbreiding~~	~~C~~	~~aanwijzingsbesluit~~
~~149~~	~~Meinweg~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~behoud~~	~~C~~	~~aanwijzingsbesluit~~

~~De landelijke staat van instandhouding van de habitatsoort drijvende waterweegbree is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "matig ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hier op aan[56]. Herstel wordt mogelijk geacht in die gebieden waar de soort eerder in het habitattype zwakgebufferde vennen (H3130) of in de directe omgeving daarvan is aangetroffen en waar tevens uitbreiding van de oppervlakte en waar nodig verbetering van de kwaliteit van dit habitattype wordt nagestreefd. Bij herstel van dit habitattype zijn de omstandigheden gunstig voor herstel van de drijvende waterweegbree. In de overige gebieden wijkt de doelstelling af van de landelijke doelstelling. Het is onvoldoende duidelijk hoe de soort in deze gebieden hersteld zou kunnen worden.~~

B.4.3 Vogelrichtlijn: broedvogels

A021 – Roerdomp
Landelijke doelstelling (2026): Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 390 broedparen

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	5	C	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	2	C	aanwijzingsbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	behoud	behoud	3 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	10	B1	aanwijzingsbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	6	C	aanwijzingsbesluit
014	Deelen	behoud	behoud	5 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	5 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	14 (↑)	B1	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	30 (↑)	B2	aanwijzingsbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	1 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
038	Rijntakken	uitbreiding	verbetering	20 (↑)	B1	aanwijzingsbesluit
072	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	7 (↑)	B1	aanwijzingsbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	6 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	uitbreiding	verbetering	5 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
076	Veluwerandmeren	uitbreiding	verbetering	5 (↑)	C	aanwijzingsbesluit

[56] ~~Landelijk doel gewijzigd: Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld (Stcrt. 2011, 4458).~~

078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	40	B2	aanwijzingsbesluit
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	behoud	behoud	2 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	13	B1	aanwijzingsbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	17	B2	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	5 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	6 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
105	Zouweboezem	uitbreiding	verbetering	5 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
112	Biesbosch	uitbreiding	verbetering	10 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	Behoud	Behoud	13	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	3	C	ontwerp-wijzigingsbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de roerdomp is voor wat betreft de aspecten leefgebied en populatie als “gunstig” beoordeeld. De landelijke doelstelling (2026) sluit hierop aan: “Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 390 broedparen”. De gebiedsdoelstelling voor het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) en Strabrechtse Heide & Beuven (137) zijn gebaseerd op het landelijke doel uit 2026, waardoor gekozen is voor behoud van het leefgebied en van de populatie. Het doel in Strabrechtse Heide & Beuven (137) is in 2026 verlaagd omdat de eerdere doelstelling was gebaseerd op een tijdelijk grotere omvang van het leefgebied die niet blijkt te passen bij de instandhoudingsdoelstellingen (en daarvoor noodzakelijke maatregelen) voor vennen (H3110 en H3130).

De doelen van de overige gebieden zijn gebaseerd op het destijds vigerende landelijke doel (2006): “Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding tot een populatie van ten minste 400 paren (territoria)”. Een aantal gebiedsdoelstellingen wijkt af van de landelijke doelstelling uit 2006. In deze gebieden wordt een behoudopgave beoogd. In de gebieden Duinen Schiermonnikoog (006), Deelen (014) en Zuidlaardermeergebied (020) wordt met behoud van het leefgebied herstel (Duinen Schiermonnikoog) of een kleine uitbreiding van de populatie nagestreefd. De gebieden Duinen en Lage Land Texel (002) en Duinen Ameland (005) bieden geen verdere ruimte voor uitbreiding gelet op de beperkte beschikbaarheid van rietmoerassen in de duingebieden. Het gebied Lauwersmeer (008) wijkt af omdat uit tellingen blijkt dat het gemiddeld voorkomen van de soort in dit gebied in het (recente) verleden niet groter is geweest dan het gemiddelde voorkomen waarop de doelstelling is gebaseerd. Het is dus onzeker of het gebied meer broedvogels kan herbergen dan nu het geval is. Voor het gebied Oostvaardersplassen (078) is voor behoud van de populatie en het leefgebied gekozen, omdat de populaties de laatste jaren reeds sterk toegenomen zijn.

A022 – Woudaap
Landelijke doelstelling (2026): Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding tot 150 broedparen

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
038	Rijntakken	uitbreiding	verbetering	20 (↑)	B2	aanwijzingsbesluit
078	Oostvaardersplassen	uitbreiding	verbetering	3 (↑)	B2	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	uitbreiding	verbetering	10 (↑)	A1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	3	B2	ontwerp-wijzigingsbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de woudaap (broedvogel) wordt op alle aspecten als “zeer ongunstig” beoordeeld. De landelijke doelstelling (2026) sluit daarbij aan: “uitbreiding van de omvang en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor de uitbreiding tot een populatie van ten minste 150 broedparen”. De gebiedsdoelstelling voor het gebied

Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) is gebaseerd op het landelijke doel uit 2026. Desondanks is behoud van de populatie in het gebied voldoende vanwege een gebrek aan potentie voor uitbreiding. De doelen van de overige gebieden zijn gebaseerd op het destijds vigerende landelijke doel (2006): "uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied. Gestreefd wordt naar herstel van een populatieniveau van ten minste 200 paren". De doelstellingen van deze gebieden sluiten aan bij de landelijke doelstelling. Voor de realisatie van de landelijke doelstelling zal een deel moeten worden gerealiseerd in niet voor de soort aangewezen Natura 2000-gebieden.

A224 – Nachtzwaluw

~~**Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie**~~

Landelijke doelstelling (2026): Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 2.300 broedparen.

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	30	B1	aanwijzingsbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	45	B1	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	610	B2	~~ontwerpbesluit~~aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	80	B1	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	~~30~~35	B1	~~conform~~ ontwerp-wijzigingsbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	18	C	aanwijzingsbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	3 (↑)	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	30	B1	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	25	B1	aanwijzingsbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de nachtzwaluw is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "gunstig"[58]. De landelijke doelstelling (2026) sluit daarbij aan: "Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 2.300 broedparen." De gebiedsdoelstelling voor het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) is gebaseerd op het landelijke doel uit 2026, waardoor gekozen is voor behoud van het leefgebied en van de populatie.

De doelen van de overige gebieden zijn gebaseerd op het destijds vigerende landelijke doel (2006):

~~De landelijke staat van instandhouding van de nachtzwaluw is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "gunstig"[57]. De landelijke doelstelling sluit daarbij aan: "~~behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie van ten minste 1.000 paren"[59]. De gebiedsdoelen sluiten aan bij de landelijke doelstelling, met uitzondering van Deurnsche Peel & Mariapeel (139) waar een beperkte uitbreiding van de populatie wordt nagestreefd. In 1999-2003 was in dit gebied 1 broedpaar aanwezig. Gezien de aantallen in 1995-1998 (gemiddeld 4 broedparen met een maximum van 7 paren in 1996) heeft het gebied echter potentie voor uitbreiding van de populatie.

A246 – Boomleeuwerik

~~**Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie**~~

Landelijke doelstelling (2026): Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 3.600 broedparen.

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	110	B1	aanwijzingsbesluit

[58] Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel (Stcrt. 2009, nr. 13516).

~~[57] Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel (Stcrt. 2009, nr. 13516).~~

[59] Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel (Stcrt. 2009, nr. 13516).

030	Dwingelderveld	behoud	behoud	~~40 (↑)~~35	C	~~ontwerpbesluit~~aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	2.400	A2	~~ontwerpbesluit~~aanwijzingsbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	100	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	55	C	~~doel aangepast [a]~~ontwerp-wijzigingsbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	55	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	100	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	25 (↑)	C	aanwijzingsbesluit

~~(a) Het aantal voor Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux is aangepast. In de definitieve besluiten is een andere afrondingssystematiek gehanteerd[59].~~

De landelijke staat van instandhouding van de boomleeuwerik is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling (2026) sluit daarbij aan: "~~behoud~~Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste ~~5.000 paren"~~3.600 broedparen. ~~Alle gebiedsdoelstellingen sluiten~~" De gebiedsdoelstelling voor het ~~aspect~~gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) is gebaseerd op het landelijke doel uit 2026, waardoor gekozen is voor behoud van het leefgebied ~~aan~~ bijen van de ~~landelijke doelstelling~~populatie.

De doelen van de overige gebieden zijn gebaseerd op het destijds vigerende landelijke doel (2006):

"behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud van een populatie van ten minste 5.000 paren". De gebiedsdoelstellingen sluiten voor het aspect leefgebied aan bij de landelijke doelstelling.

A276 – Roodborsttapuit

~~Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie~~

Landelijke doelstelling (2026): Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste 10.000 broedparen.

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	40	C	aanwijzingsbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	65	C	aanwijzingsbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	100	C	aanwijzingsbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	behoud	~~80~~85	C	~~ontwerpbesluit~~aanwijzingsbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	90	C	aanwijzingsbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	60	C	aanwijzingsbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	~~1.000~~1.100	A1	~~ontwerpbesluit~~aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	35	C	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	~~60~~65	C	~~conform~~ ontwerp-wijzigingsbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	20	C	aanwijzingsbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud[a]	behoud[a]	120[a]	C	~~aanwijzingsbesluit~~ontwerp-wijzigingsbesluit

[59] ~~Voor het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen voor vogels is de volgende afrondingssystematiek gebruikt: 1-20 = niet afronden, 21-100 = afronden op vijftallen, 100-1.000 = afronden op tientallen, >1.000 = afronden op honderdtallen.~~

140	Groote Peel	behoud	behoud	80	C	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	85	C	aanwijzingsbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	20	C	aanwijzingsbesluit

(a) Achteruitgang in leefgebied en populatie ten gunste van habitattypen actieve hoogvenen, hoogveenlandschap (H7110A) en herstellende hoogvenen (H7120) is toegestaan[60].

De landelijke staat van instandhouding van de roodborsttapuit is op de aspecten leefgebied en populatie beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling (2026) sluit daarbij aan: "~~behoud~~Behoud van de omvang en van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor het behoud van een populatie van ten minste ~~6.000 paren"~~3.600 broedparen." De ~~gebiedsdoelen sluiten aan bij de~~gebiedsdoelstelling voor het gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) is gebaseerd op het landelijke ~~doelstelling~~doel uit 2026, waardoor gekozen is voor behoud van het leefgebied en van de populatie.

De doelen van de overige gebieden zijn gebaseerd op het destijds vigerende landelijke doel (2006): "behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud van een populatie van ten minste 6.000 paren". De gebiedsdoelstellingen voor de gebieden Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) en Deurnsche Peel & Mariapeel (139) zijn gebaseerd op het landelijke doel uit 2026, waardoor gekozen is voor behoud van het leefgebied en van de populatie.

T

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt het volgende opschrift op de aangegeven wijze gewijzigd:

3. Gebiedsbeschrijving, aanduiding leefgebied en begrenzing.

[60] Nadere toelichting over de 'ten gunste van'- formulering wordt gegeven in het Beleidskader Doelwijziging Natura 2000 (2025), hoofdstuk 4.4.

U

Bijlage Gebiedsbegrenzingen wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Bijlage Gebiedsbegrenzingen

LEGENDA: Artikel	**Noemer**
	Indicatief/exact
	GIO-id[62]
1, eerste lid	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux – Habitatrichtlijngebied
	Exact
	~~/join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_LeenderbosGrooteHeideDePlateaux_HR/nld@2025-12-16~~ /join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_LeenderbosGrooteHeideDePlateaux_HR/nld@2026-07-10
2, eerste lid	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux – Vogelrichtlijngebied
	Exact
	~~/join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_LeenderbosGrooteHeideDePlateaux_VR/nld@2025-12-16~~ /join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_LeenderbosGrooteHeideDePlateaux_VR/nld@2026-07-10
3, tweede lid	Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux
	Exact
	~~/join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_LeenderbosGrooteHeideDePlateaux_N2000/nld@2025-12-16~~ /join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_LeenderbosGrooteHeideDePlateaux_N2000/nld@2026-07-10

[62] Het GML-bestand voor de werkingsgebieden is via Internet raadpleegbaar door de URL https://identifier.officielebekendmakingen.nl voor /join/.. te zetten (bijvoorbeeld https://identifier.officielebekendmakingen.nl/join/id/regdata/mnre1034/2019/or_waterkwaliteit/nld@2019-11-01).

Toelichting bij ontwerp-wijzigingsbesluit van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

Met dit ontwerp-wijzigingsbesluit worden de instandhoudingsdoelstellingen voor de roerdomp en de woudaap toegevoegd aan het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux en wordt het leefgebied van deze soorten binnen het Natura 2000-gebied beschermd door uitbreiding van het Vogelrichtlijngebied.

Aanleiding

De aanleiding voor deze aanpassing is de gelijktijdige aanpassing van het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. In dat aanwijzingsbesluit wordt de instandhoudingsdoelstelling voor de woudaap geschrapt en die voor de roerdomp verlaagd. Reden daarvoor is dat is gebleken dat de eisen voor het leefgebied van de woudaap en de roerdomp conflicteren met herstel en beheer van de habitattypen zeer zwak gebufferde vennen (H3110) en zwakgebufferde vennen (H3130). Bij het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen in het Natura 2000-aanwijzingsbesluit voor Strabrechtse Heide & Beuven van 2013 is dat onvoldoende onderkend. Met de huidige kennis moet geconcludeerd worden dat de instandhoudingsdoelstellingen waren vastgesteld op basis van omstandigheden die tijdelijk gunstig waren voor rietvegetaties in vennen, waar de roerdomp en de woudaap van hebben geprofiteerd. De moerasvogels die het Beuven hebben verlaten, hebben inmiddels echter duurzaam geschikt leefgebied gevonden in de moerassen rond de visvijvers in Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux.

Motivering

Om het behouden of behalen van de landelijk gunstige staat van instandhouding voor de roerdomp en de woudaap te waarborgen, worden er met dit wijzigingsbesluit instandhoudingsdoelstellingen voor deze soorten toegevoegd aan het aanwijzingsbesluit Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux. Het leefgebied bevindt zich rond de (voormalige) visvijvers, die als Habitatrichtlijngebied al onderdeel uitmaken van het Natura 2000-gebied. De rietvegetaties vormen een duurzaam leefgebied en behoud daarvan conflicteert niet met het behalen van andere instandhoudingsdoelstellingen in het gebied.

Om de populaties en het leefgebied van de roerdomp en de woudaap te kunnen beschermen is met dit wijzigingsbesluit, binnen het bestaande Natura 2000-gebied, de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied vergroot. Binnen het toegevoegde deel komen ook drie al aangewezen broedvogelsoorten voor. Als consequentie van de vergroting van het Vogelrichtlijngebied moet voor deze broedvogelsoorten de populatieomvang die behouden dient te blijven, overeenkomen met de gemiddelde populatie die rond 2000 binnen de oorspronkelijke begrenzing aanwezig was in combinatie met de gemiddelde populatie die in de jaren voorafgaand aan 2026 aanwezig was in het toegevoegde deel. Voor de nachtzwaluw en de roodborsttapuit leidt dit tot een verhoging van het aantal broedparen dat behouden dient te blijven. Voor de boomleeuwerik levert dit geen aanpassing van het (afgeronde) aantal te behouden broedparen op. Op deze manier wordt voldaan aan het verslechteringsverbod.

Met dit wijzigingsbesluit draagt het netwerk van de Natura 2000-gebieden efficiënter en effectiever bij aan het bereiken van de landelijke doelen voor de roerdomp en de woudaap.

Redactionele wijzigingen

Naast wijzigingen in dit besluit vanwege de roerdomp en de woudaap, hebben er in het besluit ook redactionele wijzigingen plaatsgevonden die geen rechtsgevolgen hebben.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
Jaimi van Essen
Plaats: 's-Gravenhage
Datum: 30 augustus 2026